

ગુજરાત એક ઝલક

૧. ગુજરાત નો સ્થાપના દિવસ જણાવો. - ૧ મે ૧૯૬૦
૨. ગુજરાત મા પંચાયતીરાજ નો અમલ ક્યારે થયો હતો? - ૧ અપ્રિલ ૧૯૬૩
૩. ગુજરાત નુ ઉદ્ધાટન કોના હસ્તે થયુ હતુ?
= રવિશંકર મહારાજ (ઉપનામ- મુંઠીઉચેલો માનવી)
૪. ગુજરાત ના સૌ પ્રથમ રાજ્યપાલ જણાવો. - શ્રી મહેંદી નવાઝજંગ
૫. ગુજરાત ના સૌ પ્રથમ મુખ્યમંત્રી જણાવો.- ડો. જીવરાજ મહેતા.
૬. ગુજરાત ના હાલ ના રાજ્યપાલ જણાવો.- ઓમપ્રકાશ કોહલી
૭. ગુજરાત ના હાલ ના મુખ્યમંત્રી જણાવો. - આનંદીબેન પટેલ
૮. ગુજરાત ની પ્રથમ વિધાનસભા ની બેઠકો જણાવો.- ૧૩૨ (૧૯૬૦)
૯. હાલ ચાલતી ૧૩ મી વિધાનસભાની બેઠકો કેટલી.- ૧૮૨
૧૦. ગુજરાતની લોકસભાની બેઠકો જણાવો. - ૨૬
૧૧. ગુજરાતની રાજ્યસભાની બેઠકો જણાવો. - ૧૧
૧૨. ગુજરાતના તાલુકા અને જિલ્લા કેટલા છે? - તાલુકા-૨૪૯, જિલ્લા- ૩૩
૧૩. ગુજરાત ની મહાનગરપાલીકાઓ કેટલી છે? કુલ-૮
(અમદાવાદ,ગાંધીનગર,વડોદરા,સુરત,રાજકોટ,ભાવનગર,જામનગર,જૂનાગઢ)
૧૪. ગુજરાતનુ રાજ્યપ્રાણી જણાવો. - સિંહ
૧૫. ગુજરાતનુ રાજ્યપક્ષી જણાવો. - સુરખાબ (ફલેમિંગો)
૧૬. ગુજરાતનુ રાજ્યવૃક્ષ જણાવો. - આંબો
૧૭. ગુજરાતનુ રાજ્યફૂલ જણાવો.- ગલગોટો
૧૮. વસતી પ્રમાણે ભારતનાં રાજ્યોમાં ગુજરાતનો ક્રમ જણાવો. - ૧૦ મો
૧૯. વિસ્તાર પ્રમાણે ભારતનાં રાજ્યોમાં ગુજરાતનો ક્રમ જણાવો.- ૭ મો
૨૦. સૌથી વધુ સાક્ષરતા ધરાવતો જિલ્લો.- અમદાવાદ, સુરત
૨૧. સૌથી ઓછી સાક્ષરતા ધરાવતો જિલ્લો.- દાહોદ
૨૨. સૌથી વધુ વસતી ધરાવતો જિલ્લો. - અમદાવાદ
૨૩. સૌથી ઓછી વસતી ધરાવતો જિલ્લો.- ડાંગ
૨૪. સૌથી વધુ વસતી ગીચતા ધરાવતો જિલ્લો. - સુરત
૨૫. સૌથી ઓછી વસતી ગીચતા ધરાવતો જિલ્લો.- કચ્છ

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૨૬. વિસ્તારની દષ્ટીએ સૌથી મોટો જિલ્લો.- કચ્છ
૨૭. વિસ્તારની દષ્ટીએ સૌથી નાનો જિલ્લો.- ડાંગ
૨૮. ગુજરાત નુ સ્ત્રી:પુરુષ પ્રમાણ જણાવો.- ૧૦૦૦ પુરુષે: ૯૧૮ સ્ત્રીઓ
૨૯. સૌથી વધુ સ્ત્રી:પુરુષ પ્રમાણ ધરાવતો જિલ્લો. - ડાંગ
૩૦. સૌથી ઓછુ સ્ત્રી:પુરુષ પ્રમાણ ધરાવતો જિલ્લો. - સુરત
૩૧. આદિવાસીની સૌથી વધુ વસતી ધરાવતો જિલ્લો.- ડાંગ
૩૨. સૌથી વધુ વરસાદ કયા જિલ્લામાં પડે છે.- વલસાડ ના કપરાડામાં
(જેને ગુજરાતનુ ચેરાપુંજી કહે છે.)
૩૩. સૌથી ઓછો વરસાદ કયા જિલ્લામાં પડે છે. - કચ્છ
૩૪. સૌથી વધારે ગરમી કયા જિલ્લામાં પડે છે. - ડીસા (બનાસકાંઠા)
૩૫. સૌથી વધારે ઠંડી કયા જિલ્લામાં પડે છે.- નલીયા, અબડાસા (કચ્છ)
૩૬. સૌથી વધારે તાલુકા ધરાવતો જિલ્લો.- બનાસકાંઠા (૧૪ તાલુકા)
૩૭. સૌથી ઓછા તાલુકા ધરાવતાં જિલ્લો.
= ડાંગ,દેવભુમીદ્વારકા,પોરબંદર(૩-તાલુકા)
૩૮. ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ સુર્યોદય ક્યાં થાય છે? - દાહોદ
૩૯. ગુજરાતમાં છેલ્લો સુર્યોદય અને સુર્યાસ્ત ક્યાં થાય છે? - કચ્છ(કોટેશ્વર)
૪૦. સ્વર્ણિમ ગુજરાતનો લોગો કોણે બનાવ્યો છે? - શૈલેષ મોદી
૪૧. ગુજરાતનાં પાંચ પંચામૃત જણાવો.
- જનશક્તિ, જ્ઞાનશક્તિ, ઊર્જાશક્તિ, જાળશક્તિ, રક્ષાશક્તિ
૪૨. ગુજરાતમાં કેટલા સ્પેશિયલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ રિજિયન (SIR) છે?- ૧૩
૪૩. ગુજરાતમાં કેટલા SEZ છે? = ૬૦
૪૪. યુનિવર્સિટીઓ - ૪૧
કોલેજો - ૧૭૬૨
રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો - ૪
અભયારણ્યો - ૨૨
૪૫. ગુજરાત રાજ્યનું પોર્ટલ કયું છે? - www.gujaratindia.com
૪૬. GSWAN પોર્ટલ કયું છે?- www.gswan.gov.in

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* ગુજરાતમાં સૌથી મોટું

૧. મોટો પુલ - ગોલ્ડન બ્રીજ (ભરૂચ પાસે નર્મદા નદી પર)
૨. મોટો મહેલ - લક્ષ્મીવિલાસ પેલેસ, વડોદરા
૩. મોટો મેળો - વૌઠાનો મેળો
૪. મોટો વનસ્પતિ ઉદ્યાન - વધઈ (ડાંગ)
૫. મોટી ઔદ્યોગિક વસાહત - અંકલેશ્વર
૬. મોટી નદી - નર્મદા
૭. મોટી સિંચાઈ યોજના - સરદાર સરોવર યોજના, નવાગામ ખાતે
૮. મોટી યુનિવર્સિટી - ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ
૯. મોટી હોસ્પિટલ - સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ
૧૦. મોટું ખાતરનું કારખાનું - ગુજરાત નર્મદા વેલી ફર્ટિલાઈઝર, ચાવજ(ભરૂચ)
૧૧. મોટું ખેત-ઉત્પાદન બજાર - ઊંઝા (મહેસાણા)
૧૨. મોટું બંદર - કંડલા (કચ્છ)
૧૩. મોટું પુસ્તકાલય - સેન્ટ્રલ લાઈબ્રેરી, વડોદરા
૧૪. લાંબી નદી - સાબરમતી, લંબાઈ-૩૨૦ કિમી.
૧૫. સૌથી વધુ મંદિરોનું શહેર - પાલિતાણા (ભાવનગર)
૧૬. સૌથી મોટું પુસ્તક - ભગવદગોમંડળ
૧૭. સૌથી મોટું નાટ્યગૃહ - હેમુ ગઢવી નાટ્યગૃહ (રાજકોટ)
૧૮. મોટી સહકારી ડેરી - અમૂલ ડેરી (આણંદ)
૧૯. મોટી ઔદ્યોગિક સંસ્થા - રિલાયન્સ (જામનગર)
૨૦. ઊંચું પર્વતશિખર - ગોરખનાથ(દત્તાત્રેય), ગિરનાર

રાજકીય શાસન વ્યવસ્થા

૧. ગુજરાતના પ્રથમ રાજ્યપાલ જણાવો.
- શ્રી મહેંદી નવાઝજંગ
૨. ગુજરાતના પ્રથમ સ્ત્રી રાજ્યપાલ જણાવો.
- શ્રીમતી શારદા મુખરજી
૩. ગુજરાતના હાલનાં રાજ્યપાલ કોણ છે?
- ઓ.પી.કોહલી
૪. ગુજરાતનાં પ્રથમ મુખ્યમંત્રી કોણ હતા?
- ડૉ. જીવરાજ મહેતા
૫. ગુજરાતનાં હાલનાં મુખ્યમંત્રી કોણ છે?
- શ્રીમતી આનંદીબેન પટેલ (સૌ પ્રથમ મહિલા મુખ્યમંત્રી)
૬. ગુજરાત વિધાનસભાનું નામ જણાવો.
- વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ ભવન
૭. ગુજરાત વિધાનસભાના પ્રથમ અધ્યક્ષ કોણ હતા?
- કલ્યાણજી મહેતા (૧૯૬૦)
૮. ગુજરાત વિધાનસભાના હાલનાં અધ્યક્ષ કોણ છે?
- વજુભાઈ વાળા
૯. ગુજરાત વિધાનસભાના ઉપાધ્યક્ષ કોણ છે?
- મંગુભાઈ પટેલ
૧૦. ગુજરાત વિધાનસભાનાં સૌ પ્રથમ વિરોધપક્ષ ના નેતા જણાવો.
- નગીનદાસ ગાંધી
૧૧. ગુજરાત વિધાનસભાનાં હાલનાં વિરોધપક્ષનાં નેતા કોણ છે?
- શંકરસિંહ વાઘેલા
૧૨. ગુજરાત હાઈકોર્ટના પ્રથમ ન્યાયમૂર્તિ જણાવો.
- સુંદરલાલ ત્રિકમદાસ દેસાઈ
૧૩. ગુજરાત હાઈકોર્ટના હાલના ન્યાયમૂર્તિ કોણ છે?
- ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય

૧૪. લોકસભાના પ્રથમ અધ્યક્ષ બનનાર ગુજરાતી જણાવો.
- શ્રી ગણેશ વાસુદેવ માવળંકર
૧૫. સુપ્રિમકોર્ટમાં સૌ પ્રથમ સર્વોચ્ચ ન્યાયમૂર્તિ બનનાર ગુજરાતી જણાવો.
- શ્રી હરિલાલ કણિયા
૧૬. ગુજરાતમાં કુલ કેટલીવાર રાષ્ટ્રપતિ શાસનલાગુ થયું છે?
- ૫ વાર
૧૭. સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રપતિ શાસન ક્યારે લાગુ થયું?
- ઈ.સ. ૧૯૭૧
૧૮. કયા મુખ્યમંત્રીના સમયમાં ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાગુ થયું?
- હિતેન્દ્રભાઈ દેસાઈ
૧૯. ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાગુ પડ્યું ત્યારે રાજ્યપાલ કોણ હતા?
- શ્રીમન્નારાયણ
૨૦. કયા રાજ્યપાલના સમયમાં બેવાર રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાગુ પાડવામાં આવ્યું હતું?
- કે.કે. વિશ્વનાથન
૨૧. પંચાયતીરાજનો કાયદો કોના સમયમાં ઘડાયો?
- ડૉ. જીવરાજ મહેતા (૧૯૭૧માં)
૨૨. કોના સમયમાં વડોદરામાં કોયલી રિફાઈનરી કાર્યરત થઈ?
- બળવંતરાય મહેતા
૨૩. કયા મુખ્યમંત્રીનું વિમાન દુર્ઘટનામાં અવસાન થયું હતું?
- બળવંતરાય મહેતા
૨૪. ગાંધીનગર પાટનગર કયા મુખ્યમંત્રીના સમયમાં બન્યું હતું?
- હિતેન્દ્રભાઈ દેસાઈ
૨૫. સૌથી નાની ઉંમરનાં મુખ્યમંત્રી કોણ હતા?
- ચીમનભાઈ પટેલ
૨૬. કયા મુખ્યમંત્રીએ નર્મદા બોન્ડ બહાર પાડ્યા હતા?
- ચીમનભાઈ પટેલ
૨૭. નવનિર્માણ આંદોલન કોના સમયમાં થયું હતું?
- ચીમનભાઈ પટેલ

૨૮. આંતરિક કટોકટી કોના સમયમાં સર્જાઈ હતી?
- બાબુભાઈ પટેલ
૨૯. ગરીબો માટે 'અંત્યોદય યોજના' કોણે દાખલ કરી હતી?
- બાબુભાઈ પટેલ
૩૦. મચ્છુ ડેમ-૨ તૂટતા મોરબી હોનારત કોના સમયમાં થઈ હતી?
- બાબુભાઈ પટેલ
૩૧. માધવસિંહ સોલંકીએ કઈ-કઈ યોજનાઓ અમલમાં મૂકી હતી?
- કુંદલબપોથી, ખામથીયરી, મધ્યાહન ભોજન યોજના, કન્યા કેળવણી,
- ખામ થીયરી ને લીધે ગુજરાતમાં પ્રથમ વખત ઉચ્ચ અને નિમ્ન જ્ઞાતિઓ વચ્ચે ભેદ થયા.
૩૨. અનામત વિરોધી આંદોલન કોના સમયમાં થયા હતાં?
- માધવસિંહ સોલંકી
૩૩. ગુજરાતના પ્રથમ આદિવાસી મુખ્યમંત્રી કોણ હતાં?
- અમરસિંહ ચૌધરી
૩૪. ગુજરાતમાં જીલ્લાઓની પુનરચના કોના સમયમાં થઈ હતી?
- શંકરસિંહ વાઘેલા
૩૫. ગોકુળગામ યોજના કોણે શરૂ કરી હતી?
- કેશુભાઈ પટેલ
૩૬. ૨૦૦૧ માં કચ્છમાં આવેલ ધરતીકંપ વખતે મુખ્યમંત્રી તરીકે કોણ હતા?
- કેશુભાઈ પટેલ
૩૭. ગુજરાતમાં 'સાંધ્યકોર્ટ' શરૂ કરનાર મુખ્યમંત્રી જણાવો.
- નરેન્દ્રભાઈ મોદી (અમદાવાદમાં શરૂ કરી)
૪૦. હાલ ગુજરાતના કેન્દ્રસરકારમાં રાજ્યમંત્રી કોણ છે?
- મનસુખભાઈ વસાવા (આદિજાતિ બાબતો)
૪૧. ગુજરાતના એડવોકેટ જનરલ જણાવો.
- કમલ ત્રિવેદી
૪૨. ગુજરાતના મુખ્ય માહિતી કમિશનર જણાવો.
- બલવંતસિંહ

૪૩. ગુજરાત તકેદારી પંચ ના અધ્યક્ષ જણાવો.
- એ.કે.જ્યોતિ
૪૪. ગુજરાતના હાલનાં મુખ્યસચિવ જણાવો.
- વરેન સિંહ
૪૫. હાલ ગુજરાતમાં લોકાયુક્ત પદે કોની વરણી થઈ છે?
- ડી.પી.બુચ
૪૬. હાલ ગુજરાતનાં ડી.જી.પી કોણ છે?
- પી.સી.ઠાકુર
૪૭. રાજ્યપાલ બનનાર પ્રથમ ગુજરાતી જણાવો.
- મંગળદાસ પકવાસા (મધ્યપ્રદેશના), ચંદુલાલ ત્રિવેદી (ઓરિસ્સાના)
૪૮. ગુજરાતનાં સૌ પ્રથમ સ્ત્રી પ્રધાન જણાવો.
- ઈન્દુમતીબહેન શેઠ
૪૯. પ્રથમ ગુજરાતી મહિલા ન્યાયાધીશ જણાવો.
- સુજાબેન ભટ્ટ
૫૦. ગુજરાત વિધાનસભાનું પ્રથમસત્ર ક્યાં મળ્યું હતું?
- અમદાવાદની સિવિલ હોસ્પિટલ ખાતે
૫૧. પાટનગર અમદાવાદવખતે ગુજરાતનું સચિવાલય ક્યાં કાર્યરત હતું.
- પોલિટેક્નિક ખાતે
૫૨. ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ વસતી ગણતરી ક્યારે થઈ હતી?
- ઈ.સ. ૧૮૭૨ માં

કોલેજો તથા મહાવિદ્યાલયો

૧. ગુજરાત કોલેજની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?
- ઈ.સ. ૧૮૭૯
૨. ગુજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?
- ઈ.સ. ૧૯૨૦માં ગાંધીજીએ
૩. ગુજરાત વિદ્યાપીઠના પ્રથમ કુલપતિ કોણ હતા?
- ગાંધીજી
૪. ગુજરાત વિદ્યાપીઠના હાલનાં કુલપતિ કોણ છે?
- નારાયણભાઈ દેસાઈ
૫. ગુજરાત યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?
- ઈ.સ. ૧૯૪૯
૬. ગુજરાત યુનિવર્સિટીના પ્રથમ કુલપતિ કોણ હતા?
- હરસિંઘિભાઈ દિવેદીયા
૭. ગુજરાત યુનિવર્સિટીના હાલનાં કુલપતિ કોણ છે?
- એમ.એન.પટેલ
૮. ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- જામનગર, સ્થાપના- ઈ.સ. ૧૯૬૭
૯. ગુજરાતની પ્રથમ આયુર્વેદ કોલેજ ક્યાં છે?
- પાટણ, સ્થાપના- ઈ.સ. ૧૯૨૩
૧૦. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી નું વડુમથક જણાવો.
- દાંતીવાડા, સ્થાપના- ઈ.સ. ૧૯૭૩
૧૧. શ્યામજીકૃષ્ણ વર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ક્યાં અને ક્યારે થઈ?
- ભુજ, સ્થાપના-ઈ.સ. ૨૦૦૩
૧૨. શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ક્યાં અને ક્યારે થઈ?
- વેરાવળ (ગિર સોમનાથ), સ્થાપના- ઈ.સ. ૨૦૦૮
૧૩. ગુજરાત નેશનલ લો યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- રાયસણ, કોબા (ગાંધીનગર)

૧૪. શારદા વિદ્યાપીઠ ક્યાં આવેલી છે? - દ્વારકા
૧૫. સાંદીપની વિદ્યાપીઠ ક્યાં આવેલી છે? - પોરબંદર
૧૬. ગુજરાત ટેકનોલોજી યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે? - અમદાવાદ
૧૭. પંડિત દિનદયાળ પેટ્રોલિયમ યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- ગાંધીનગર
૧૮. ગુજરાત ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- ગાંધીનગર, સ્થાપના- ઈ.સ. ૨૦૦૯
૧૯. કામધેનુ યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- ગાંધીનગર, સ્થાપના- ઈ.સ. ૨૦૦૯
૨૦. ચિલ્ડ્રન યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- ગાંધીનગર, સ્થાપના- ઈ.સ. ૨૦૦૯
૨૧. સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી ક્યાં આવેલી છે?
- ગાંધીનગર, સ્થાપના- ઈ.સ. ૨૦૦૯

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની સંસ્થાઓ

૧. અમદાવાદ ટેક્સટાઇલ ઈન્ડસ્ટ્રિઝ રિસર્ચ એસોસિએશન (ATIRA) - અટીરા
૨. ફિઝિકલ રિસર્ચ લેબોરેટરી (PRL) - અમદાવાદ
૩. સ્પેસ એપ્લિકેશન સેન્ટર (SAC) - અમદાવાદ
૪. નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડિઝાઇન (NID) - અમદાવાદ
૫. ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ (IIM)- અમદાવાદ, સ્થા.- ૧૯૬૨
૬. ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી (IIT) - ગાંધીનગર
૭. ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રૂરલ મેનેજમેન્ટ (IRMA) - આણંદ
૮. ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પ્લાઝમા રિસર્ચ - ભાટ ગામ (ગાંધીનગર)
૯. સેન્ટ્રલ સોલ્ટ એન્ડ મરીન કેમિકલ્સ રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ.- ભાવનગર

* નદી કિનારે વસેલાં શહેરો

૧. મચ્છુ - મોરબી, વાંકનેર
૨. ગોંડલી - ગોંડલ
૩. ગોમતી - દ્વારકા, ડાકોર
૪. ભોગાવો - વઢવાણ, સુરેન્દ્રનગર
૫. સરસ્વતી - પાટણ, સિદ્ધપુર
૬. હાથમતી - હિંમતનગર
૭. મેશ્વો - શામળાજી
૮. આજી - રાજકોટ
૯. પૂર્ણા - નવસારી
૧૦. સાબરમતી - અમદાવાદ, ગાંધીનગર, મહુડી
૧૧. પુષ્પાવતી - મોઢેરાનું સૂર્યમંદિર
૧૨. નર્મદા - ભરૂચ, ચાંદોદ
૧૩. ઔરંગા - વલસાડ
૧૪. વિશ્વામિત્રી - વડોદરા
૧૫. હિરણ - સોમનાથ, વેરાવળ
૧૬. તાપી - સુરત
૧૭. માજુમ - મોડાસા
૧૮. સોમનાથ - હિરણ, કપિલા, સરસ્વતી

* પ્રાચીન નામો

૧. ધોળકા - ધવલ્લક, વિરટનગરી
૨. ખંભાત - સ્તંભતીર્થ
૩. ડાકોર - ડંકપુર
૪. ખેડા - ખેટક
૫. અડાલજ - ગઢપાટણ
૬. સોમનાથ - પ્રભાસપાટણ

૭. શામળાજી - ગદાધરપુરી
 ૮. સિદ્ધપુર - શ્રી સ્થલી
 ૯. દ્વારકા - કૃશસ્થલી
 ૧૦. પોરબંદર - સુદામાપુરી
 ૧૧. પાલનપુર - પ્રહલાદનપુર
 ૧૨. વડનગર - આનંદપુર
 ૧૩. ડાંગ - દંડકારણ્ય

* ડેરી ઉદ્યોગ

૧. અમૂલ ડેરી - આણંદ
 ૨. દૂધ સાગર ડેરી - મહેસાણા
 ૩. દૂધ સરિતા ડેરી - ભાવનગર
 ૪. દૂધ ધારા ડેરી - ભરૂચ
 ૫. આબાદ, ઉત્તમ ડેરી - અમદાવાદ
 ૬. મધુર, મધર ડેરી - ગાંધીનગર
 ૭. ગોપાલ ડેરી - રાજકોટ
 ૮. સુમુલ ડેરી - સુરત
 ૯. સુગમ ડેરી - વડોદરા
 ૧૦. સાબર ડેરી - હિંમતનગર (સાબરકાંઠા)
 ૧૧. બનાસ ડેરી - પાલનપુર (બનાસકાંઠા)

* ગુજરાતનાં બંદરો

૧. અમરેલી - પીપાવાવ, જાફરાબાદ
 ૨. આણંદ - ખંભાત
 ૩. કચ્છ - કંડલા, મુંદ્રા, જખૌ, માંડવી
 ૪. જામનગર - વાડીનાર, સિક્કા, સલાયા, ઓખા
 ૫. ગીર સોમનાથ - વેરાવળ

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૬. ભરૂચ - દહેજ
 ૭. ભાવનગર - ઘોઘા, અલંગ
 ૮. રાજકોટ - નવલખા
 ૯. સુરત - મગદલ્લા, હજીરા
 ૧૦. નવસારી - બિલીમોરા

* સરોવરો/તળાવો

૧. નળ સરોવર - અમદાવાદ
 ૨. નારાયણ સરોવર - કચ્છ
 ૩. બિંદુ સરોવર - સિદ્ધપુર (માતૃશ્રાદ્ધ)
 ૪. સૂર સાગર સરોવર - વડોદરા
 ૧. અમદાવાદ - કાંકરિયા, ચંડોળા તળાવ
 ૨. ધોળકા - મલાવ તળાવ
 ૩. વિરમગામ - મુનસર તળાવ, ગંગાસર તળાવ
 ૪. ડાકોર - ગોમતી તળાવ
 ૫. જામનગર - લખોટા, રણમલ, રણજીત સાગર તળાવ
 ૬. રાજકોટ - લાલપરી તળાવ, આજી તળાવ
 ૭. ભાવનગર - ગૌરીશંકર તળાવ
 ૮. જૂનાગઢ - સુદર્શન તળાવ
 ૯. પાટણ - સહસ્ત્રલિંગ તળાવ
 ૧૦. વડનગર - શર્મિષ્ઠા તળાવ
 ૧૧. ભૂજ - હમીરસર તળાવ
 ૧૨. વડોદરા - આજવા તળાવ
 ૧૩. પાવાગઢ - છાસિયુ, દૂધિયુ, તેલિયું તળાવ

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* વાવ / ફવા / કુંડ

૧. હીરાભાગોળની વાવ - ડભોઈ (વડોદરા)
૨. દૂધિયા વાવ - ભદ્રેશ્વર (કચ્છ)
૩. રાણકી વાવ - પાટણ
૪. કંકા વાવ - કપડવંજ (ખેડા)
૫. કાજી વાવ - હિંમતનગર
૬. દાદા હરિની વાવ - અમદાવાદ
૭. અડાલજની વાવ - ગાંધીનગર
૮. રૂડા વાવ - ગાંધીનગર
૯. અડીકડીની વાવ - જૂનાગઢ
૧૦. નવઘણ ફવો - જૂનાગઢ
૧૧. ભમ્મરિયો ફવો - મહેમદાબાદ (ખેડા)
૧૨. દામોદર કુંડ - જૂનાગઢ
૧૩. તરશેતર કુંડ - ચોટીલા (સુરેન્દ્રનગર)

* મહેલો

૧. આયના મહેલ,પ્રાગમહેલ- ભૂજ
૨. લક્ષ્મી વિલાસ પેલેસ - વડોદરા (સૌથી મોટો મહેલ)
૩. પ્રતાપ વિલાસ પેલેસ - વડોદરા
૪. મોતી મહેલ - અમદાવાદ
૫. વિજય પેલેસ - રાજપીપળા (એક હજાર બારીવાળો)
૬. અમર પેલેસ - વાંકાનેર
૭. નવલખા મહેલ - ગોંડલ
૮. નિલમબાગ પેલેસ - ભાવનગર

* પર્વતો / ડુંગરો

૧. ડાંગ - અસ્તંબા, સાપુતારા
૨. પંચમહાલ - રતનમલ, પાવાગઢ
૩. પોરબંદર - બરડો ડુંગર
૪. જામનગર - સતિયાદેવ ડુંગર
૫. અમરેલી, જુનાગઢ - ગીરની ટેકરીઓ
૬. રાજકોટ - ઓસન, થંગા
૭. ભાવનગર - શેત્રુંજય, શિહોર
૮. સાંબરકાંઠા - ઈંડર
૯. બનાસકાંઠા - આરસુર, જેસોર, ચીખોદર
૧૦. મહેસાણા - તારંગા
૧૧. નર્મદા - રાજપીપળાની ટેકરીઓ
૧૨. વલસાડ - વિલ્સન, પારનેરાની ટેકરીઓ
૧૩. સુરેન્દ્રનગર - ચોટીલા
૧૪. કચ્છ - ધીણોધર, ખાવડા, લખપત, કાળો, ભૂજિયો, નખત્રાણા

= કચ્છમાં 'કાળો ડુંગર' સૌથી મોટો ડુંગર છે.

* ગુજરાતની ભૂગોળ

૧. ભારતમાં ગુજરાતનું સ્થાન જણાવો.
  - પશ્ચિમ ભાગમાં
૨. ગુજરાત કયા સમુદ્રને કિનારે આવેલું છે?
  - અરબી સમુદ્ર
૩. ગુજરાત કયા અક્ષાંશવૃત્ત પર આવેલું છે?
  - ૨૦° થી ૨૪.૭° ઉત્તર અક્ષાંશ
૪. ગુજરાત કયા રેખાંશવૃત્ત પર આવેલું છે?
  - ૬૮.૪° થી ૭૪.૪° પૂર્વ રેખાંશ
૫. ગુજરાતમાં કેટલા અને કયા જીલ્લામાથી કર્કવૃત્ત પસાર થાય છે?
  - ૫ જીલ્લા, કચ્છ, પાટણ, મહેસાણા, સાબરકાંઠા, અરવલ્લી
૬. કર્કવૃત્ત કયા શહેરો વચ્ચેથી પસાર થાય છે?
  - પ્રાંતિજ, હિંમતનગર અને મોડાસા વચ્ચેથી
૭. ગુજરાતનો મોટો ભાગ કયા કટિબંધમાં છે?
  - ઉષ્ણ કટિબંધ
૮. ગુજરાતની ઉત્તર- દક્ષિણ લંબાઈ જણાવો.
  - ૫૯૦ કિમી.
૯. ગુજરાતની પૂર્વ-પશ્ચિમ લંબાઈ જણાવો.
  - ૫૦૦ કિમી.
૧૦. ગુજરાતનો દરિયા-કિનારો કેટલા અંતરનો છે?
  - ૧૬૦૦ કિમી.
૧૧. કયો જીલ્લો સૌથી વધારે દરિયા કિનારો ધરાવે છે?
  - જામનગર, દેવ ભૂમીદ્વારકા (બન્ને મળીને કુલ-૩૫૪ કિમી.)
૧૨. ગુજરાતનાં કેટલા જીલ્લાઓની સરહદ દરિયા સાથે જોડાયેલી છે?
  - ૧૩ જીલ્લા

૧૩. ગુજરાતનો ભૂમિભાગ કેટલા એકમમાં વહેંચાયેલો છે?

- ત્રણ ભાગમાં

૧. તળ ગુજરાત - ૨૨ જીલ્લા
૨. સૌરાષ્ટ્ર - ૧૦ જીલ્લા
૩. કચ્છ - ૧ જીલ્લો

૧૪. ગુજરાતમાં કેટલા અખાત આવેલા છે?

- બે = કચ્છનો અખાત, ખંભાતનો અખાત

૧૫. ગુજરાતમાં કુલ કેટલા બંદર છે?

- ૪૩

૧૬. ગુજરાતનું એકમાત્ર મુક્ત વ્યાપાર બંદર કયું છે?

- કંડલા (કચ્છ)

૧૭. ગુજરાતનું એકમાત્ર આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ મથક જણાવો.

- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ (અમદાવાદ)

૧૮. ગુજરાતના કયા જીલ્લાને આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદ સ્પર્શે છે?

- કચ્છ, બનાસકાંઠા

૧૯. સિરકિલ ક્યાં આવેલી છે?

- કચ્છ (ભારત- પાકિસ્તાન બોર્ડર)

૨૦. ઉત્તર ગુજરાતનો ભાગ કયા નામે જાણીતો છે?

- આનર્ત પ્રદેશ

૨૧. મહી અને રેવા વચ્ચેનો પ્રદેશ જણાવો.

- લાટ પ્રદેશ

૨૨. મહી અને ઢાઢર નદી વચ્ચેનો પ્રદેશ જણાવો.

- કાનમનો પ્રદેશ (ભરૂચ)

૨૩. વાત્રક અને મહી નદી વચ્ચેનો પ્રદેશ જણાવો.

- ચરોતર પ્રદેશ

૨૪. વેરાવળ અને ચોરવડ વચ્ચેનો પ્રદેશ જણાવો.

- લીલી નાઘેડ નો પ્રદેશ

૨૫. 'ગુજરાતનો બગીચો' તરીકે કયો ભાગ જાણીતો છે?

- મધ્ય ગુજરાતનો પ્રદેશ

૨૬. કઈ નદીનો કિનારો સુવાલીની ટેકરીઓ તરીકે જાણીતો છે?

- તાપી

૨૭. ગુજરાતમાં સૌથી વધુ નદીઓ કયા જિલ્લામાં છે?

- કચ્છ

૨૮. ખંભાતના અખાતમાં કયા બેટ આવેલા છે?

- એલિયાબેટ અને પીરમબેટ

૨૯. એલિયાબેટ કયા જિલ્લામાં આવેલો છે?

- ભરૂચ

૩૦. એલિયાબેટ કઈ નદી પર આવેલો છે?

- નર્મદા નદી પર

૩૧. પીરમબેટ કયા જિલ્લામાં આવેલો છે?

- ભાવનગર

૩૨. કલ્પસર યોજના ક્યાં આકાર લઈ રહી છે?

- ખંભાતના અખાતમાં

૩૩. જામનગર નજીક કયો ટાપુ જાણીતો છે?

- પરવાળાનો પિરોટન ટાપુ

૩૪. પિરોટન ટાપુ કયા જિલ્લામાં આવેલો છે?

- કચ્છના અખાતમાં

૩૫. સૌરાષ્ટ્રનો ઉચ્ચ પ્રદેશ શેનો બનેલો છે?

- બોસાલ્ટના અઝ્નિકૃત ખડકોનો

૩૬. 'લગૂન' ની રચના કયા જિલ્લામાં છે?

- કચ્છ

૩૭. કંઠીના ઘાસના મેદાનો ક્યાં આવેલો છે?

- કચ્છ

૩૮. બન્નીના ઘાસના મેદાનો ક્યાં આવેલા છે?

- કચ્છ

૩૯. કયા પ્રદેશમાં 'મેન્ગ્રોવ' (ચેર) ના જંગલો જોવા મળે છે?

- કચ્છ અને જામનગરના દરિયા કિનારે

૪૦. જેસોરની ટેકરીઓ કયા જિલ્લામાં આવેલી છે?

- બનાસકાંઠા (દાંતા અને પાલનપુર નજીક)

૪૧. આરાસુરની ટેકરીઓ કયા જિલ્લામાં આવેલી છે?

- સાબરકાંઠા (ખેડબ્રહ્મા, ઈંડર, શામળાજી)

૪૨. અંબાજી કઈ પર્વતમાળાના ભાગરૂપે આવેલું છે?

- અરવલ્લી પર્વતમાળા

૪૩. સહ્યાદી પર્વતમાળા ક્યાં આવેલી છે?

- ડાંગમાં

૪૪. સાપુતારા કયા પર્વતમાળાના ભાગરૂપે આવેલું છે?

- સહ્યાદી

૪૫. ગુજરાતનું એકમાત્ર ગિરિમથક જણાવો.

- સાપુતારા (ડાંગમાં)

૪૬. રાજપીપળાના ડુંગરો કઈ પર્વતમાળાના ભાગરૂપે આવેલા છે?

- સહ્યાદી પર્વતમાળા (સાતપૂડા પર્વતમાળા)

૪૭. પારનેરાની ટેકરીઓ કઈ પર્વતમાળાના ભાગરૂપે આવેલી છે?

- સહ્યાદી પર્વતમાળા

૪૮. પારનેરાની ટેકરીઓ કયા જિલ્લામાં છે?

- વલસાડ

૪૯. 'ડુંગરધાર' ક્યાં આવેલી છે?

- કચ્છ (કચ્છમાં મોટા ડુંગરો નથી પણ નાના ડુંગરોની ત્રણ હાર આવેલી છે. જેને ડુંગરધાર કહે છે)

૫૦. ડુંગરધારમાં સૌથી ઊંચો પર્વત કયો છે?

- ધીણોધર (૩૮૮ મીટર)

૫૧. ગુજરાતનો સૌથી ઊંચો પર્વત જણાવો.

- ગિરનાર પર્વત (જૂનાગઢ)

૫૨. ગુજરાતનું સૌથી ઊંચુ શિખર જણાવો.

- ગોરખનાથ (૧૧૧૭ મીટર) (ગિરનાર ઉપર)

૫૩. ગિરનાર પર્વત બીજા કયા નામે જાણીતો છે?

- રૈવતક

* નદીઓ અને સરોવર

૧. નર્મદા નદી

- ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી છે. ગુજરાતમાં તેની લંબાઈ ૧૬૦ કિમી. છે.
- તે રેવા, મેકલકન્યા અને સોમોદભવા ના નામે પણ ઓળખાય છે.
- તે મધ્યપ્રદેશના મૈકલ પર્વતમાળાના અમરકંટકમાંથી નીકળી ભરૂચ થી દૂર ખંભાતના અખાતને મળે છે.
- નર્મદા ગુજરાતમાં 'હાંફેશ્વર' માંથી પ્રવેશે છે.
- ત્યાં તેને 'ઓરસંગ' અને 'કરજણ' નદી મળે છે.
- નર્મદાના મુખ પર 'એલિયાબેટ' આવેલો છે.
- નર્મદાના કિનારે ચાંદોદ, કરનારી, શુક્લતીર્થ જેવાં તીર્થસ્થળો આવેલાં છે.
- તે મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર અને ગુજરાત એમ ત્રણ રાજ્યોમાંથી પસાર થાય છે.

૨. તાપી નદી

- મધ્યપ્રદેશનાં બેતુલ માથી નિકળી મહારાષ્ટ્ર થઈને સુરત પાસે અરબ સાગરને મળે છે.
- તાપી 'હરણફાળ' નામનાં સ્થળેથી ગુજરાતમાં પ્રવેશે છે.
- તેના પર 'ઉકાઈ' અને 'કાંકરાપાર' યોજના બની છે.
- તાપી સૂર્યદેવતાની પુત્રી કહેવાય છે.

૩. મહી નદી

- મધ્યપ્રદેશમાંથી નિકળી રાજસ્થાનમાં થઈને ગુજરાતમાં ખંભાતના અખાતને મળે છે.
- મહી નદી લાડથી 'મહીસાગર' તરીકે ઓળખાય છે.
- આ નદી પર 'વણાકબોરી (ખેડા)' અને 'કડાણા (પંચમહાલ)' યોજના બની છે.

૪. સાબરમતી

- ગુજરાતની સૌથી લાંબી નદી છે.
- તેની લંબાઈ ૩૨૧ કિમી છે.
- ઉદયપુર પાસેના ઢેબર સરોવર નજીકથી નીકળી વૌઠાથી આગળ ખંભાતના અખાતને મળે છે.
- આ નદી પર મહેસાણા જીલ્લાના ધરોઈ ગામ પાસે 'ધરોઈ યોજના' બની છે.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૫. ભાદર નદી

- સૌરાષ્ટ્રની સૌથી મોટી નદી છે.
- ગુજરાતમાંથી નીકળી ગુજરાતમાંજ વહે છે.
- આ નદી પર 'ગોમટા યોજના' (રાજકોટ) બની છે.

૬. બનાસ નદી

- ઉત્તર ગુજરાતની સૌથી લાંબી નદી છે.
- તેનું પ્રાચીન નામ 'પર્ણાશા' હતું.
- ૭. ગુજરાતની કુંવારિકા નદીઓ જણાવો.
- બનાસ, સરસ્વતી, રૂપેણ (જે કચ્છના નાના રણમાં સમાઈ જાય છે.)

૮. ગીરાધોધ ક્યાં અને કઈ નદી પર આવેલો છે?

- અંબિકાનદી પર (ડાંગ)

૯. ધોળીધજા બંધ ક્યાં અને કઈ નદી પર છે?

- ભોગાવો નદી પર (સુરેન્દ્રનગર)

૧૦. નળ સરોવર

- ત્યાં 'પાનવડ' સૌથી મોટો ટાપુ છે.
- નળ સરોવર વિસ્તારને અભયારણ્ય તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.
- 'ચાયાવર' પક્ષીઓનું અભયારણ્ય છે.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* અગત્યની સિંચાઈ યોજના

૧. નર્મદા યોજના

- ગુજરાતનું સૌથી મોટું કૃત્રિમ સરોવર 'સરદાર સરોવર' છે.
- નર્મદા નદી પર નર્મદા જીલ્લાના નવાગામ નજીક કેવડિયા કોલોની પાસે એક બંધ બાંધવામાં આવ્યો છે. જેનું નામ 'સરદાર સરોવર' યોજના રાખવામાં આવ્યું છે.
- સરદાર સરોવર બંધનું શિલારોપણ 'જવાહરલાલ નહેરુ' એ કર્યું હતું.
- આ યોજનાથી ગુજરાત, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ અને મહારાષ્ટ્ર ને લાભ મળશે.

૨. કાંકરાપાર અને ઉકાઈ યોજના

- તાપી નદી પર સુરત પાસે કાંકરાપાર અને તાપી જીલ્લાના ઉકાઈગામ પાસે ઉકાઈ યોજના આવેલી છે.

૩. વણાકબોરી અને કડાણા યોજના

- મહી નદી પર વણાકબોરી (ખેડા) અને કડાણા (પંચમહાલ) ગામ પાસે આ યોજના આવેલી છે.

૪. ધરોઈ યોજના

- સાબરમતી નદી પર મહેસાણા જીલ્લાના ખેરાલું તાલુકાના ધરોઈ ગામ પાસે આ યોજના આવેલી છે.

૫. દાંતીવાડા યોજના (બનાસકાંઠા)

- બનાસનદી પર બનાસકાંઠાના દાંતીવાડા ગામ પાસે આવેલી છે.

૬. મુક્તેશ્વર યોજના (બનાસકાંઠા)

- સરસ્વતી નદી પર બનાસકાંઠાના મુક્તેશ્વર ગામ પાસે આવેલી છે.

૭. ગોમટા યોજના (રાજકોટ)

- ભાદર નદી પર રાજકોટના ગોમટા ગામ પાસે આવેલી છે.

૮. રાજસ્થળી યોજના (ભાવનગર)

- શેત્રુંજી નદી પર આ યોજના આવેલી છે.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* કૃષિ સંપત્તિ

પાકો - સૌથી વધુ ઉત્પાદન કરતો જીલ્લો

૧. ઘઉં - અમદાવાદ (ભાલિયા ઘઉં પ્રખ્યાત છે)
૨. ડાંગર - ખેડા અને અમદાવાદ જીલ્લામાં
૩. જુવાર - સુરત અને જામનગર જીલ્લામાં
૪. બાજરી - બનાસકાંઠા
૫. મગફળી - જૂનાગઢ જીલ્લામાં (ભારત ભરમાં ગુજરાત પ્રથમ છે)
૬. કપાસ - સુરેન્દ્રનગર જીલ્લામાં (ભરૂચ કાનમનો પ્રદેશ કહેવાય છે)
૭. તમાકુ - ખેડા જીલ્લામાં
૮. ડુંગળી - ભાવનગર જીલ્લામાં
૯. બટાકા - બનાસકાંઠા જીલ્લામાં
૧૦. રાગી - ડાંગ જીલ્લામાં
૧૧. લોંગ - ભરૂચ જીલ્લામાં
૧૨. કેળા - ખેડા જીલ્લામાં
૧૩. જામફળ - અમદાવાદના ઘોળકા અને ભાવનગરમાં
૧૪. દાડમ - ભાવનગર જીલ્લામાં
૧૫. ચીકુ - વલસાડ જીલ્લામાં
૧૬. કેરી - વલસાડ ની હાફૂસ અને જૂનાગઢ ની કેસર કેરી પ્રખ્યાત છે.
૧૭. તુવેરદાળ - વાંસદાની (નવસારી)
૧૮. ખારેક, રાયણ - કચ્છ જીલ્લામાં
૧૯. ઈસબગુલ - મહેસાણા અને બનાસકાંઠા
૨૦. જીરું, વરિયાળી- મહેસાણા અને બનાસકાંઠા

૨૧. ઊનાળુ પાકને 'જાયદ' કહે છે.

૨૨. શિયાળુ પાકને 'રવિપાક' કહે છે.

૨૩. ચોમાસુ પાકને 'ખરીફપાક' કહે છે.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* ખનીજ સંપત્તિ

૧. ચિનાઈ માટી

- સાબરકાંઠા જિલ્લાનાં 'એકલારા' અને 'અરસોદિયા' માંથી મળે છે.
- 'અરસોદિયા' ભારતમાં ચિનાઈ માટીનું સૌથી મોટું ક્ષેત્ર છે.

૨. જિપ્સમ (ચિરોડી)

- તેનો ઉપયોગ સિમેન્ટ અને રાસાયણિક ખાતર બનાવવામાં થાય છે.
- જામનગર માંથી સૌથી વધુ પ્રાપ્ત થાય છે.

૩. અકીક

- ભારતમાં એકમાત્ર ગુજરાતમાં થાય છે.
- શુંગારની ચીજવસ્તુઓ બનાવવામાં ઉપયોગી છે.
- નર્મદા જિલ્લાના 'રાજપીપળા' ના ડુંગરો માંથી મળે છે.
- 'ખંભાત' અકીક ના ઉદ્યોગ માટે જાણીતુ છે.

૪. ફ્લોર સ્પાર

- વિશ્વમાં એકમાત્ર ગુજરાતમાં સૌથી વધારે મળે છે.
- ધાતુઓને ગાળવા માટે અગત્યની ખનીજ છે.
- વડોદરા જિલ્લાના 'છોટા ઉદેપુર' તાલુકામાંથી સૌથી વધુ મળે છે.
- કડીપાણી (વડોદરા) ખાતે ફ્લોર સ્પાર શુદ્ધીકરણ કારખાનું આવેલુ છે.

૫. યૂનાના પથ્થર

- જામનગર ના મીઠાપુર પાસેથી 'મીલીઓ લાઈટ' પ્રકારનો યૂનાનો પથ્થર મળે છે.

૬. તાંબુ, સીસું, જસત

- બનાસકાંઠા જિલ્લાના 'દાંતા' તાલુકામાંથી મળે છે.

૭. બોક્સાઈટ

- એલ્યુમિનિયમ ના ઉત્પાદન માટે ઉપયોગી છે.
- જામનગર અને કચ્છ માથી મોટા પ્રમાણમાં મળી આવે છે.

૮. લિઝાઈટ કોલસો (ડોલોમાઈટ)

- સૌથી હલકા પ્રકારનો કોલસો છે.
- કચ્છ જિલ્લાના 'પાનન્દ્રો' એ અગત્યનું ઉત્પાદન મથક છે.
- તેને 'ભૂરા કોલસો' પણ કહેવાય છે.

૯. આરસના પથ્થર

- બનાસકાંઠા ના અંબાજી પાસેથી મળી આવે છે.

૧૦. અણુ વિદ્યુત મથક

- ગુજરાતમાં એક માત્ર 'કાંકરાપાર' (સુરત)માં છે.
- જ્યારે ભાવનગરનું 'મીઠી વિરડી' હાલ વિવાદમાં છે.

૧૧. થર્મલ વિદ્યુત મથક

- 'ધુવારણ' (આણંદ) સૌથી મોટું થર્મલ વિદ્યુત મથક છે.

૧૨. જળ વિદ્યુત મથક

- ઉકાઈ (તાપી) અને કડાણા (પંચમહાલ)

૧૩. ખનીજતેલ અને કુદરતીવાયુ

- સૌ પ્રથમ ઈ.સ. ૧૯૫૮ માં 'લૂણેજ' (આણંદ) માંથી ખનીજતેલ અને કુદરતીવાયુ મળ્યા હતા.
- 'અંકલેશ્વર' (ભરૂચ) એ ભારતનું સૌથી મોટું ખનીજતેલ ક્ષેત્ર છે.
- 'ગાંધાર' (ભરૂચ) પણ અગત્યનું તેલક્ષેત્ર છે.

* ખાતર ઉદ્યોગ

૧. ગુજરાત નર્મદાવેલી ફર્ટિલાઇઝર કંપની (GNFC) - ચાવજ (ભરૂજ)
૨. ગુજરાત સ્ટેટ ફર્ટિલાઇઝર કંપની (GSFC) - બાજવા (વડોદરા)
- તે ભારતનું સૌથી મોટું કારખાનું છે.
૩. IFFCO ખાતરનાં કારખાના - કલોલ, કંડલા
૪. કૃષકો રાસાયણિક ખાતર - હજીરા (સુરત)

* પ્રશ્નોત્તરી

૧. ગુજરાતમાં કેવા પવનો વાય છે?
- મોસમી પવનો
૨. ગુજરાતમાં કેવા પવનો વરસાદ લાવે છે?
- નૈઋત્યકોણીય મોસમી પવનો
૩. સતત સાત થી દસ દિવસ સુધી ચાલતા વરસાદને શું કહે છે?
- હેલી
૪. સૌથી વધુ સાગના લાકડાં ક્યાંથી મળે છે? - વલસાડ
૫. પડિયા-પતરાળા બનાવવા કયા પાન વપરાય છે? - ખાખરાના પાન
૬. બીડીઓ બનાવવા કયા પાન વપરાય છે? - ટીમરુના પાન
૭. ગુજરાતમાં ગાયની કઈ બે જાતો પ્રખ્યાત છે?
- કાંકરેજી ગાય (કચ્છ) , ગીર ની ગાય (સૌરાષ્ટ્ર)
૮. સૌરાષ્ટ્રની કઈ ભેંસો સૌથી વધુ દૂધ આપે છે?
- જાફરાબાદી ભેંસો
૯. મત્સ્ય ઉદ્યોગનું સૌથી મોટું કેન્દ્ર જણાવો.
- વેરાવળ (ગીર સોમનાથ), (ભારતનું સૌથી મોટું કેન્દ્ર છે)
૧૦. વેરાવળમાં શેની રિફાઈનરી આવેલી છે?
- શાર્ક માછલીના તેલને શુદ્ધ કરવાની
૧૧. મોતી આપતી પર્લફિશ ક્યાંથી મળે છે?
- જામનગર પાસેના પરવાળાના પિરોટન પાસેથી કાલુ માછલી (પર્લ ઓઈસ્ટર) મળે છે.
- કોલક નદી ના પટ માંથી 'કાલુ માછલી' મળે છે.

* પાર્ક અને અભયારણ્ય

૧. ગીર નેશનલ પાર્ક - જૂનાગઢ - સિંહ
૨. વેરાવળ નેશનલ પાર્ક - ભાવનગર - કાળિયાર (બ્લેકબગ)
૩. મરીન નેશનલ પાર્ક - જામનગર - દરિયાઈ જીવો
૪. વાંસદા નેશનલ પાર્ક - નવસારી - દીપડા
૧. નારાયણ સરોવર અભયારણ્ય- કચ્છ - ચિંકારા
૨. ધુડખર અભયારણ્ય - કચ્છ
- વિશ્વમાં જંગલી ગધેડા ફક્ત નાના રણમાં જોવા મળે છે.
૩. સુરખાબનગર અભયારણ્ય - કચ્છ - ફ્લેમિંગો
૪. નળસરોવર પક્ષી અભયારણ્ય- અમદાવાદ - યાયાવર પક્ષી
૫. થોળપક્ષી અભયારણ્ય - ગાંધીનગર
૬. ખિજડીયા પક્ષી અભયારણ્ય - જામનગર
૭. જેસોર રીંછ અભયારણ્ય (ઈકબાલગઢ અભયારણ્ય) - બનાસકાંઠા(પાલનપુર)
૮. બરડા અભયારણ્ય - પોરબંદર
૯. હીંગોળગઢ અભયારણ્ય - રાજકોટ
૧૦. જાંબુઘોડા અભયારણ્ય - પંચમહાલ (ગોધરા)
૧૧. રતનમહાલ રીંછ અભયારણ્ય- દાહોદ
૧૨. સુરપાણેશ્વર અભયારણ્ય - ડેડિયાપાડા (નર્મદા)
૧૩. બરડીપાડા અભયારણ્ય - ડાંગ - વાઘ અને સાબર માટે
૧૪. પૂર્ણા અભયારણ્ય - ડાંગ
૧૫. ડુખમલ અભયારણ્ય - ભરૂચ - રીંછ
૧૬. હાથબ કાચબા ઉછેર કેન્દ્ર - ભાવનગર
૧૭. મધમાખી ઉછેર કેન્દ્ર અને ત્રિફળાવન કેન્દ્ર - સાપુતારા (ડાંગ)
૧૮. ત્રિફળા માં કઈ ત્રણ વસ્તુ હોય છે?
- હરડે, બહેરા, આંબળા

ગુજરાતનાં સાહિત્યકારો

૧. નરસિંહ મહેતા જન્મ- તળાજા(ભાવનગર)(૧૪૧૪)

- 'ગુજરાતી ભાષાના આદિકવિ' કહેવાય છે.
- તેમના 'પ્રભાતિયા' અને 'ઝૂલણા છંદ' પ્રખ્યાત છે.

* કૃતિઓ

- સુદામા ચરિત્ર
- શામળશાનો વિવાહ
- કુંવરબાઈ નું મામેરું
- કુંડી
- નાગદમન

* પંક્તિઓ

- વૈષ્ણવજન તો તેને રે કહીએ રે
- અખીલ બ્રહ્માંડમાં એક તુ શ્રીહરી
- જળ કમલ છાંડી જાને બાળા
- નીરખને ગગનમાં, કોણ ધૂમી રહ્યો?
- ભલુ થયુ ભાંગી જજાળ, સુખે ભજીશું શ્રી ગોપાળ
- પ્રેમ રસ પાને તું મોર પિંછ ધર

૨. મીરાબાઈ જન્મ- મેડતા (રાજસ્થાન)

- જનમ-જનમ ની દાસી, પ્રેમ દિવાની

* કૃતિઓ

- કૃષ્ણ ભક્તિના પદો
- નરસિંહ રા માહારા
- સત્યભામાનું રૂસણું

* પંક્તિઓ

- જૂનું તો થયુ રે દેવળ
- રામ રાખે તેમ રહીએ
- ઊંચી મેડી રે મારા સંતની રે
- રામ રમકડું જડ્યુ રે
- મેરે તો ગિરધર ગોપાલ
- પગ ધુંધરૂ બાંધ મીરા નાચી રે
- વૃદાવનની કુંજ ગલીમાં

૩. હેમચંદ્રાચાર્ય જન્મ- ધંધુકા

- 'કવિ કાલસર્વજ્ઞ' નુ બીરુદ મળ્યુ છે.
- તેમનુ સાચુ નામ 'ચાંગદેવ' હતુ.
- તેમણે પાટણમાં 'જ્ઞાન મંદિર' ની સ્થાપના કરી.

* કૃતિઓ

- તેમણે પ્રાકૃત ભાષામાં 'સિદ્ધહેમશબ્દાનુશાસન' નામનાં વ્યાકરણ ગ્રંથ ની રચના કરી.

૪. અખો

જન્મ- જેતલપુર

- 'જ્ઞાનનો વડલો' તરીકે જાણીતા છે.
- સાચુ નામ- સોની અભયદાસ
- વ્યવસાય- સોનીનો
- અમદાવાદ ના ખાડીયામાં દેસાઈ ની પોળ માં રહે છે.
- તેમના 'છપ્પા' પ્રખ્યાત છે.

* કૃતિઓ

- અનુભવબિંદુ
- અખેગીતા
- ગુરુ શિષ્ય સંવાદ

* પંક્તિઓ

- એક મુરખને એવી ટેવ, પથ્થર એટલા પૂજે દેવ
- ભાષાને શું વળગે ભૂરી?

૫. પ્રેમાનંદ

જન્મ- વડોદરા

- 'ગુજરાતી ભાષાના મહાકવિ' કહેવાય છે.
- 'આખ્યાનોના કવિ' અને 'આખ્યાનકાર શિરોમણિ' તરીકે જાણીતા છે.
- મુખ્ય વ્યવસાય- માણભટ્ટ
- રસના બાદશાહનું બિરુદ મળ્યું છે.

* કૃતિઓ

- સુદામા ચરિત્ર - દર શનિવારે ગવાય છે.
- ઓખા હરણ - દર ચૈત્ર માસમાં ગવાય છે.
- નળાખ્યાન
- મામેરૂ

* ઉક્તિ

- જ્યાં સુધી ગુજરાતી ભાષાને હું ઉચ્ચ સ્થાન પર નહીં મૂકું ત્યાં સુધી હું પાઘડી નહીં બાંધું.

૬. શામળ ભટ્ટ

જન્મ- ગોમતીપુર (અમદાવાદ)

- પ્રથમ પદ્યવાર્તાકાર છે.

* કૃતિઓ

- સિંહાસન બત્રીસી, નંદ બત્રીસી, વૈતાલ પચીસી, ચન્દ્ર ચન્દ્રાવતી, મદન-મોહના, સૂડા બહોતરી

૭. ગંગા સતી

વતન- સમઢિયાળા(ભાવનગર)

- તેમની પુત્રવધુનું નામ પાનબાઈ હતું.

* પદો

- વિજળીના ચમકારે મોતીડા પરોવો.
- મેરૂ તો ડગે પણ જેના મનડા ડગે પાનબાઈ

૮. ભાલણ

જન્મ- પાટણ

- 'આખ્યાનના પિતા' કહેવાય છે.
- તેમણે 'દશમ સ્કંધ' લખ્યો.
- તેમણે 'કાદંબરી' નામની સંસ્કૃત કૃતિનો ભાવાનુવાદ કર્યો છે

૯. ભોજા ભગત

- તેમણા 'ચાબખા' વખણાય છે.

* પંક્તિ

- પ્રાણિયા ભજી લેને કિરતાર, આતો સપનું છે સંસાર

૧૦. કવિ ધીરો ભગત

- તેમની 'કાફીઓ' વખણાય છે.

* ઉક્તિ

- જેને રામ રાખે તેને કોણ ચાખે.

૧૧. પ્રિતમ

- હરિનો માર્ગ છે સૂરાનો, નહિ કાયરનું કામ-
- આનંદ મંગળ કરૂ આરતી

૧૨. વલ્લભ મેવાડા

- તેમના 'ગરબા' પ્રખ્યાત છે.

૧૩. દયારામ,

જન્મ- ડભોઈ (વડોદરા)

- તેઓ 'ભક્તકવિ' તરીકે જાણીતા છે.
- તેમની 'ગરબી' પ્રખ્યાત છે.

* કૃતિઓ

- રસિક વલ્લભ, દાણ ચાતુરી

* પંક્તિઓ

- શ્યામ રંગ સમીપે ન જાવું.

૧૪. એલેક્ઝેન્ડર કિન્લોક ફાર્બસ

- ગુજરાતી ભાષા- સાહિત્યનો પરદેશી પ્રેમી
- તેમણે ઈ.સ. ૧૯૪૮ માં ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી (ગુજરાત વિદ્યાસભા) ની સ્થાપના કરી.

* કૃતિઓ – રાસમાળા ભાગ ૧,૨

૧૫. લોકહિતચિંતક દલપતરામ,

જન્મ- વઢવાણ

- ‘ગુજરાતી વાણી રાણીના વકીલ’ કહેવાય છે.
- તેઓ ‘કવિશ્વર’ તરીકે પણ ઓળખાય છે.
- તેમનો પુત્ર નાન્હાલાલ હતા.
- તેઓ કિન્લોક ફાર્બસ ના મિત્ર હતા.
- ફાર્બસ ના મૃત્યુ પછી તેમની યાદમાં ‘ ફાર્બસ વિરહ’ નામની કરુણ પ્રશંસા કરી.
- તેમણે પ્રથમ ગુજરાતી દેશભક્તિ કાવ્ય ‘હુન્નરખાન ની ચઢાઈ’ લખ્યું.

* રચનાઓ

- ગુજરાતી ભાષાનું પ્રથમ નાટક – લક્ષ્મી
- હાસ્ય રસિક નાટક – મિથ્યાભિમાન
- પ્રથમ કાવ્ય સંગ્રહ – કાવ્ય દોહન
- પિંગળ, બાપાની પિંપર

* પંક્તિ

- લાંબા જોડે ટૂંકો જાય, મરે નહીં તો માંદો થાય
- ઉંટ કહે આ સભામાં વાંકા અંગવાળાં ભૂંડા

૧૬. નર્મદ(નર્મદાશંકર દવે), જન્મ- સુરત

- ‘ગુજરાતી ગદ્યના પિતા’ કહેવાય છે.
- ‘યુગ વિદ્યાચક્ર સર્જક’ અને ‘અર્વાચીનોમાં આદ્ય’ તરીકે જાણીતા છે.
- ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ આત્મકથા- મારી હકીકત
- ગુજરાતી ભાષાનું પ્રથમ મેગેઝિન – “દાંડીયો” બહાર પાડ્યું.
- તેમણે પ્રથમ શબ્દકોષ – “નર્મકોષ” ની રચના કરી.
- ગુજરાતી સાહિત્યમાં ‘પ્રાણવંતો પુર્વજ’ તરીકે જાણીતા છે.

* કૃતિઓ

- મારી હકીકત, પિંગળ પ્રવેશ, સીતા હરણ

* ઉક્તિ

- જય જય ગરવી ગુજરાત
- યા હોમ કરીને પડો ફતેહ છે આગે

૧૭. નંદશંકર તુળજાશંકર મહેતા

જન્મ- સુરત

- ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ નવલકથા ‘ કરણઘેલો’ ની રચના કરી.
- જેનું મુખ્ય પાત્ર ‘રૂપસુંદરી’ છે.

૧૮. ગોવદનરામ ત્રિપાઠી

જન્મ- નડિયાદ

- ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ મહાનવલકથા ‘સરસ્વતી ચંદ્ર’ ની રચના કરી.
- જેનું મુખ્ય પાત્ર ‘ગુણસુંદરી’ અને ‘કુમુદ સુંદરી’ છે.
- તેઓ ‘પંડિતયુગના પુરોધા’ કહેવાય છે.

૧૯. નરસિંહરાવ દિવેટીયા (જ્ઞાનબાલ)

જન્મ- અમદાવાદ

- તેઓ ‘સાહિત્ય દિવાકર’ તરીકે જાણીતા છે.
- ગુજરાતી ભાષાના ‘જાગૃત ચોકીદાર’ કહેવાય છે.
- ગુજરાતી ભાષાનું પ્રથમ ઊર્મિકાવ્ય ‘કુસુમમાળા’ ની રચના કરી.

* પંક્તિ

- મંગલ મંદિર ખોલો દયામય

૨૦. મહીપતરામ નીલકંઠ

- ગુજરાતી ભાષાનાં પ્રથમ પ્રવાસગ્રંથ 'ઈંગ્લેન્ડની મુસાફરીનું વર્ણન' રચ્યો.
- તેમની પ્રખ્યાત નવલકથા 'સાસુ વહુની લસાઈ'

૨૧. આનંદ શંકર ધ્રુવ

- ગુજરાતી સાહિત્યમાં 'ધર્મનો તારો' તરીકે જાણીતા છે.
- 'પ્રબુધ્ધ જ્ઞાનમૂર્તિ' તરીકે ઓળખાય છે.

૨૨. બાલાશંકર કંથારિયા જન્મ- નડિયાદ

- 'કલાન્ત કવિ' તરીકે જાણીતા છે.
- ગુજરાતી 'ગઝલ' ના આદ્યપ્રવર્તક/પિતા છે.

* કૃતિઓ

- કલાન્ત કવિ
- બોધ, જીગરનો ચાર (ગઝલ)

૨૩. રામનારાયણ વી. પાઠક જન્મ- ગાણોલ

- તખલ્લુસ- શેષ, દ્વિરેફ, સ્વૈરવિહાર, જાત્રાળુ
- ગાંધીયુગના 'સાહિત્ય ગુરુ' કહેવાય છે.
- તેમણે શેષથી કાવ્યો, દ્વિરેફથી વાર્તાઓ અને સ્વૈરવિહારથી નિબંધો લખ્યા છે.

૨૪. મણિલાલ નભુભાઈ ત્રિવેદી જન્મ- નડીયાદ

- બ્રહ્મનિષ્ઠ, અભેદ માર્ગના પ્રવાસી કહેવાય છે.

* ઉક્તિ

- કઈ લાખો નિરાશામાં અમર આશા છુપાઈ છે.

૨૫. મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ ઉપનામ- કાન્ત

- ખંડકાવ્ય, ઊર્મિકાવ્યના પિતા કહેવાય છે.

* કૃતિઓ - કવ્યસંગ્રહ, પૂર્વાલાપ, વસંતવિજય

૨૬. રમણલાલ નીલકંઠ ઉપનામ- મકરંદ

- ગુજરાતી ભાષાના પ્રથમ હાસ્યકાર છે.
- અમદાવાદના મેચર રહી ચૂક્યા છે.
- તેમના પત્નિ 'વિદ્યાગૌરી નિલકંઠ' ગુજરાતના પ્રથમ સ્નાતક મહિલા છે.

* કૃતિઓ

- પ્રથમ હાસ્યકૃતિ- ભદ્રંભદ્ર
- નાટ્યકૃતિ- રાઈનો પર્વત

૨૭. બળવંતરાય ઠાકોર (બ.કા.ઠાકોર) જન્મ- ભરૂચ

- તેમનું ઉપનામ 'સેહેની' છે.
- તેઓ 'સોનેટના પિતા' કહેવાય છે.
- તેમણે ઈટાલી ના સોનેટનો સૌ પ્રથમ પ્રયોગ કર્યો.
- તેમણે પ્રથમ સોનેટ સંગ્રહ - ભણકારા

* ઉક્તિ= નિશાન ચૂક માફ, નહીં માફ નીચું નિશાન

૨૮. કરશનદાસ મૂળજી

- તેમણે 'સત્યપ્રકાશ' નામનું સામયિક બહાર પાડ્યું.
- 'વિધવા વિવાહ' પર નિબંધ લખવા બદલ ઘર છોડવું પડ્યું.

* કૃતિઓ

- સ્ત્રીબોધ, રાસ્તગોફતાર

૨૯. સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહિલ જન્મ- લાઠી(અમરેલી)

- ઉપનામ- કલાપી
- 'સુરતાની વાડીનો મીઠો મોરલો' કહેવાય છે.

* કૃતિઓ

- કલાપીનો કેકારવ
- કશ્મીરનો પ્રવાસ

* ઉક્તિ

- જ્યાં જ્યાં નજર મારી ઠરે યાદી ભરી ત્યાં આપની
- હા પસ્તાવો વિપુલ ઝરણા સ્વર્ગથી ઉતર્યું.
- સૌંદર્ય પામતા પહેલા સુંદર થવું પડે.
- રે પંખીડા સુખથી ચણજો, ગીતવા કાઈ ગાજો

30. નહાનાલાલ દલપતરામ ઉપનામ- પ્રેમભક્તિ

- ગુજરાતના 'કવિવર' ની ઉપાધિ મળેલી છે.
- સોલનશૈલીના શોધક છે.

* કૃતિ

- નાટક- જયા જયંત, ઈન્દુકુમાર
- કાવ્યસંગ્રહ- નહાના નહાના રાસ

* પંક્તિ

- અસ્ત્યો માહેથી પ્રભુ પરમ સત્યે તુ લઈજા
- ભાભીના ભાવ મને ભીજવે રે લોલ
- ધન્ય હો ધન્ય જ પુણ્ય પ્રદેશ

31. રણજિતરામ વાવાભાઈ મહેતા, જન્મ- સુરત

- 'ગુજરાતી સાહિત્ય સભા અને ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ ની શરૂઆત કરી.
- ગુજરાતી અસ્મિતાના આદ્યપ્રવર્તક' કહેવાય છે.
- ગુજરાતી સાહિત્યસભા તરફથી વિશિષ્ટ સાહિત્ય સેવા બદલ ઈ.સ.૧૯૨૮ થી 'રણજીતરામ સુવર્ણચંદ્રક' આપવામાં આવે છે.
- પ્રથમ રણજીતરામ સુવર્ણચંદ્રક 'ઝવેરચંદ મેઘાણી' ને મળ્યો છે.

32. કાકાસાહેબ કાલેલકર જન્મ- સતારા [મહારાષ્ટ્ર]

- મૂળનામ- દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકર
- ગાંધીજી એ તેમને 'સવાઈ ગુજરાતી' નું બિરુદ આપ્યું છે.
- તેઓ ઉત્તમ નિબંધકાર છે.
- તેમની આત્મકથા- સ્મરણયાત્રા

* કૃતિઓ

- હિમાલયનો પ્રવાસ
- જીવનનો આનંદ
- રખડવાનો આનંદ
- જીવનલીલા

32. કનૈયાલાલ મુનશી (ધનશ્યામ), જન્મ-ભરૂચ

- તેમને 'સ્વપ્ન દ્રષ્ટા'નું બિરુદ મળ્યું છે.
- તેમણે મુંબઈ ખાતે 'ભારતીય વિદ્યાભવન' ની સ્થાપના કરી. જેનું ગુજરાતી સામયિક 'નવનીત (સમર્પણ)' છે.

* કૃતિઓ

- ગુજરાતનો નાથ (મુખ્ય પાત્રો- કાક,મંજરી)
- ગુજરાતની અસ્મિતા
- પાટણની પ્રભુતા
- વેરની વસુલાત
- પૃથ્વીવલ્લભ
- કાકાની શશી
- જય સોમનાથ, - મારી કમળા

33. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ

- તેઓ 'યુગમૂર્તિ વાર્તાકાર' તરીકે ઓળખાય છે.

* કૃતિઓ

- ભારેલો અગ્નિ
- ગ્રામ લક્ષ્મી
- દિવ્ય ચક્ષુ
- નિહારીકા

૩૪. **ગૌરીશંકર જોષી**, ઉપનામ- ધૂમકેતુ, જન્મ- વીરપુર

- ટૂંકી વાર્તાના કસબી છે.
- ચોટદાર વાર્તાઓ નાકસબી છે.

* **કૃતિઓ**

- તણખા મંડળ
- પોસ્ટ ઓફિસ (જેનું મુખ્ય પાત્ર- અલીડોસો)
- ભૈયાદાદા
- ચૌલાદેવી
- આમ્રપાલી

૩૫. **ત્રિભુવનદાસ લુહાર- (સુંદરમ)**

- ગાંધીયુગના કવિ તરીકે જાણીતા છે.

* **કૃતિઓ**

- કોયા ભગતની કડવી વાણી
- કાવ્યમંગલા, દક્ષિણાયાન
- વસુધા, યાત્રા
- બાનો ફોટોગ્રાફ

* **પંક્તિ**

- હું માનવી માનવ થાઉં તો ઘણુ

૩૬. **ઝવેરચંદ મેઘાણી**, ઉપનામ-સુકાની, જન્મ- ચોટીલા

- ગાંધીજીએ તેમની 'રાષ્ટ્રીય શાયર' નું બિરુદ આપ્યું છે.
- તેઓ પોતાને 'પહાડનું બાળક' તરીકે ઓળખાય છે.
- તેઓ કસુંબલ રંગના ગાયક, લોક સાહિત્યકાર છે.

* **કૃતિઓ**

- સોરઠ તારા વહેતા પાણી, સોરઠી બહારવટીયા
- સૌરાષ્ટ્રનો રસધાર, શિવાજીનું હાલરડું
- માણસાઈ ના દીવા (રવિશંકર મહારાજ ના જીવન પર)
- યુગ વંદના, વેવિશાળ

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* **પંક્તિઓ**

- હો! રાજ મને લાગ્યો કસુંબીનો રંગ
- છેલ્લો, કટોરો ઝેરનો આ પી જજો બાપુ
- યારો ફનાના પંથ પર આગે કદમ
- ઘટમાં ઘોડા થનગને, આતમ વિંઝે પાંખ

૩૭. **ઉમાશંકર જોષી**, જન્મ-બામણા

- તખલ્લુસ- વાસુકી, શ્રવણ
- 'વિશ્વશાંતિના કવિ' નું બિરુદ મળ્યું છે.
- તેમને ઈ.સ.૧૯૬૭ માં 'નિશીથ' કાવ્યસંગ્રહ માટે સૌ પ્રથમ જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ મળ્યો હતો.
- ગુજરાત યુનિવર્સિટીના ઉપકુલપતિ હતા.
- તેઓ 'સંસ્કૃતિ' નામનું સામયિક ચાલાવતા હતા.

* **કૃતિઓ**

- નિશીથ, સાપનાભારા, વિશ્વશાંતિ, ગંગોત્રી, સમયરંગ, ગોષ્ઠિ

* **પંક્તિ**

- ભૂખ્યા જનનો જઠરાગ્નિ જાગશે.
- ભોમિયો વિના મારે ભમરવા ડુંગરા
- ધન્ય ભૂમિ ગુજરાત ધન્ય હે ધન્ય ગિરા ગુજરાતી
- ગુજરાત મોરી મોરી રે

૩૮. **પન્નાલાલ પટેલ**, જન્મ- માંડલી

- તેમને ઈ.સ.૧૯૮૫ માં 'માનવી ની ભવાઈ' નવલકથા માટે જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ મળ્યો હતો.
- તેઓ 'સાહિત્ય જગતનો ચમત્કાર' તરીકે જાણીતા છે.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* **કૃતિઓ**

- માનવીની ભવાઈ (જેના મુખ્ય પાત્રો- કાળુ અને રાજુ છે.)
- મળેલા જીવ (જેના મુખ્ય પાત્રો – કાનજી અને જીવી છે)
- ભાંગ્યાના ભેરૂ, કંકુ

* **ઉક્તિ**

- માનવી ભૂંડો નથી પણ ભૂખ ભૂંડી છે.

૩૯. **રાજેન્દ્ર શાહ (રામવૃદાવની)**

- તેમને ઈ.સ.૨૦૦૧ માં ‘ધ્વનિ’ કાવ્ય સંગ્રહ માટે જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો હતો.

* **પંક્તિ**

- ઈંધણા વિણવા જઈતી મોરી શૈયર

૪૦. **જ્યોતિન્દ્ર દવે** જન્મ- સુરત

- ગુજરાત ના પ્રથમ નંબર ના ‘હાસ્ય લેખક’ છે.

* **કૃતિઓ**

- રંગતરંગ
- વડ અને ટેટા
- લગ્નનો ઉમેદવાર

૪૧. **ચન્દ્રવદન મહેતા (ચાંદામામા),** જન્મ- વડોદરા

* **કૃતિઓ**

- બાંધ ગઢરિયા
- આગગાડી
- ઈલાકાવ્યો

૪૨. **લાલશંકર ઠાકર,** ઉપનામ- લઘરો

- તેઓ ‘વૈદ્ય પુનવર્સુ’ ના નામે ઓળખાય છે.

* **કૃતિઓ**

- ટોળાં, લઘરો, અવાજ, એક ઉંદર અને જદુનાથ, ઘોંઘાટ

૪૩. **ઝીણાભાઈ રતનજી દેસાઈ** જન્મ- ચિખલી

- તેમનું ઉપનામ- સ્નેહ રશ્મિ
- તેઓ ‘જીવન માંગલ્યના કવિ’ તરીકે ઓળખાય છે.
- જાપાનીઝ કાવ્ય પ્રકાર ‘હાઈકુ’ ની સ્થાપના કરી.
- સી.એન.વિદ્યાલય ના સ્થાપક

* **કૃતિઓ**

- અંતરપાટ
- તૂટેલા તાર
- ગાતા આસોપાલવ

* **પંક્તિ**

- જગતની સૌ કડીઓમાં સ્નેહની સર્વથી વડી

૪૪. **મનુભાઈ પંચોળી**, ઉપનામ-દર્શક

- ભાવનગરમાં લોકભારતી વિદ્યાપીઠ ની સ્થાપના કરી.

* **કૃતિઓ**

- ઝેર તો પીધા છે જાણી જાણી
- સોકેટીસ
- દિપ નિર્વાણ

૪૫. **મકરંદ દવે**

- તેમની પત્નિનું નામ કુંદનિકા કાપડિયા હતું

* **રચના**

- ઝબૂક વિજળી ઝબૂક
- બેભાઈ, તાઈકો

* **પંક્તિ**

- ગમતુ મળે તો અલ્યા ગુંજે ના ભરીઓ

૪૬. ઈશ્વર પેટલીકર

- 'લોહીની સગાઈ' ની ટૂંકી વાર્તા માટે વિશ્વકક્ષાનો એવોર્ડ મળેલો છે.
- જેના મુખ્ય પાત્રો - (અમરતકાકી અને મંગુ)
- 'જનમટીપ' પણ પ્રખ્યાત કૃતિ છે. મુખ્ય પાત્રો - ભીમો અને ચંદા

૪૭. સુખલાલજી જન્મ-લીમલી

- 'પ્રજ્ઞાચક્ષુ' અને 'પ્રકાંડ પંડિત' તરીકે જાણીતા છે.

૪૮. સુરેશ જોષી

- તેમનામાં આધુનિકતાના દર્શન જોવા મળે છે.

* કૃતિઓ

- છિન્નપત્ર, ગૃહપ્રવેશ, મરણોત્તર

૪૯. નવલરામ પંડ્યા જન્મ-સુરત

* કૃતિઓ

- ભદ્રનુ ભોપાળુ
- જનાવરની જાન
- વીરમતી

૫૦. ભુપતભાઈ વડોદરિયા જન્મ- ધાંગ્રા

- તેઓ 'અભિયાન' મેગેઝીન ચલાવતા હતા.
- તેઓ સમભાવ ગુપના તંત્રી હતા.
- તેઓ નવલકથાકાર અને પત્રકાર હતા.

૫૧. મોહમ્મદ માંકડ

- ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી ના પ્રથમ અધ્યક્ષ હતા.

૫૨. બકુલ ત્રિપાઠી જન્મ-નડીયાદ

- ગુજરાતી સમાચારમાં આવતી કોલમ ઠોઠ નિશાળીયો, કક્કો અને બારખડી રચયીતા હતા.

* રચના

- વૈકુંઠ નથી જાવુ
- ગોવિંદે માંડી ગોઠડી

૫૩. હરીન્દ્ર દવે

- તેમની પ્રખ્યાત નવલકથા ' માધવ ક્યાય નથી મધુવનમાં' છે.
- તેમની પ્રખ્યાત કૃતિ 'ગાંધીની કાવડ'.

* પંક્તિ

- પાન લીલુ જોયુ ને તમે યાદ આવ્યા
- જ્યાં ચરણ રુકે ત્યાં કાશી

૫૪. આદિલ મન્સુરી

- પ્રખ્યાત ગઝલકાર છે.

* ગઝલ

- જ્યારે પ્રણયની જગમા શરૂઆત થઈ હતી.
- માનવ ન થઈ શક્યો તો એ ઈશ્વર બની ગયા.
- નદીની રેતમાં રમતુ નગર

* કાવ્યસંગ્રહ

- પગરવ, વળાંક

૫૫. હરજી લવજી દામાણી, ઉપનામ- શયદા

- ગઝલકાર છે.

* ઉક્તિ

- મને એ જોઈને હસવુ હજારોવાર આવે છે કે પ્રભુ તારા બનાવેલા આજે તને બનાવે છે.

૫૬. ચીનુ મોદી, ઉપનામ- ઈર્શાદ

- ગઝલકાર છે.

૫૭. સુરેશ દલાલ

- તેઓ મુંબઈથી 'કવિતા' નામનું મેગેઝીન ચલાવે છે.

* કૃતિઓ

- હસ્તાક્ષર
- અખંડ ઝાલર વાગે
- અસ્તિત્વ
- મારી બારીએથી
- ભૂરા આકાશની આશા

૫૮. રઘુવિર ચૌધરી

* કૃતિઓ

- ડિમલાઈટ (નાટક)
- અમૃતા
- અંતરવાસ
- ઉપરવાસ
- સહવાસ

૫૯. યન્દ્રકાંત બક્ષી જન્મ-પાલનપુર

- 'ઘટનાના બેતાજ બાદશાહ' તરીકે જાણીતા છે.

* કૃતિઓ

- આકાર, પેરેલિસિસ, બક્ષીનામા, રોમા

૬૦. રાવજી પટેલ

* કાવ્ય સંગ્રહ

- અશ્રુધર, અંગત, ઝંઝા

* પંક્તિ

- મારી આંખે કંકુના સુરજ આથમ્યા

૬૧. રમેશ પારેખ

- તેમનો કાવ્ય સંગ્રહ ' છ અક્ષરનું નામ' છે.

૬૨. કેશવરામ કાશીરામ શાસ્ત્રી (કે.કા.શાસ્ત્રી), જન્મ- માંગરોળ

- તેમને 'વિદ્યાવચસ્યતિ' નું બિરુદ મળ્યું છે.
- તેમનું પુસ્તક 'વૈષ્ણવજન' નું વિમોચન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ કર્યું હતું.

૬૩. પ્રિયકાંત મણિયાર

- રોમેન્ટિક મિજાજના કવિ છે.

* કૃતિ - લીલેરો ઢાળ

* પંક્તિ - આપણે તો આકાશને ખેડવું છે.

૬૪. કુન્દનિકા કાપડિયા

- વલસાડના આદિવાસી વિસ્તારમાં 'નંદીગ્રામ' નામની સંસ્થા સ્થાપી.
- તેમની નવલકથા - સાત પગલા આકાશમાં

૬૫. જીવરામ જોષી, જન્મ- ગરણી (અમરેલી)

* કૃતિઓ

- મિયા કુસકી, છકોમકો, અડકિયો-દડકિયો, તભાભદ્ર

૬૬. યુનીલાલ મડિયા

- ઈ.સ. ૧૯૬૮ માં પ્રથમ ગુજરાતી રંગીન ફિલ્મ 'લીલુડી ધરતી' ના પ્રણેતા છે.

* કૃતિઓ

- વ્યાજનો વારસ, શરણાઈના સુર

૬૭. ગિજુભાઈ બધેકા, ઉપનામ - વિનોદી

- બાળકોની 'મૂંછાળી માં' તરીકે જાણીતા છે.
- તેમના 'દિવા સ્વપ્ન' ખૂબ જાણીતી કૃતિ છે.

૬૮. નારાયણભાઈ દેસાઈ

- પિતા મહાદેવભાઈ દેસાઈના જીવન પર આધારિત ' અઝિફુંડમાં ખીલેલું ગુલાબ' નવલકથા લખી.
- હાલ તેઓ 'ગુજરાત વિદ્યાપીઠ' ના કુલપતિ છે.

૬૯. મહાદેવભાઈ દેસાઈ

- ગાંધીજી ના અંતેવાસી / અંગત સચિવ હતા.
- તેમણે 'મહાદેવભાઈ ની ડાયરી' લખી.

૭૦. કિશોરલાલ મશરૂવાલા

- 'સમુળી ક્રાંતિ' ના પ્રણેતા છે.

૭૧. જોસેફ મેકવાન

- તેમની પ્રખ્યાત નવલકથા 'આંગળીયાત' છે.

૭૨. કરશનદાસ માણેક

- * કાવ્ય - હરિનાં લોચનિયા
- * પંક્તિ - જીવન અંજલિ થાજો મારુ

૭૩. ઈન્દુલાલ ગાંધી

- તેમની પ્રખ્યાત કૃતિ - 'આંધળી માં નો કાગળ'

૭૪. પુનિત મહારાજ

- તેમનું લોકપ્રિય માસિક 'જન કલ્યાણ' છે.
- * પંક્તિ - માં-બાપ ને ભૂલશો નહિ.

૭૫. રમેશ ગુપ્તા

- * પંક્તિ - સ્વર્ણ અક્ષરે લખશે કવિઓ યશગાથા ગુજરાતની

૭૬. દામોદર ખુશાબદાસ બોટાદકર

- * પંક્તિ - જનની ની જોડ સખી નહી જડે રે લોલ

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૭૭. અરદેસર ફરામજી ખબરદાર

- ગુણવંતી ગુજરાત
- જ્યાં જ્યાં વસે ગુજરાતી, ત્યાં ત્યાં સદાકાળ ગુજરાત

૭૮. મણિલાલ દેસાઈ

- ઉંબરે ઊભી સાંભળુ રે બોલ વાલમના.

૭૯. જગદીશ જોષી

- ખોબો ભરીને અમે એટલું હસ્યા.

૮૦. વેણુભાઈ પુરોહિત

- તારી આંખનો અફીણી, તારા બોલનો બંધાણી.

૮૧. ગુજરાતી ભાષાનાં પ્રથમ બાળ પાક્ષિક કયું હતું?

- ગાંડીવ

૮૨. ગુજરાતી ભાષાનાં જાણીતા વિજ્ઞાન પ્રકાશનનું નામ જણાવો.

- સફારી (નગેન્દ્ર વિજય)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* સાહિત્યકાર અને તેમના તખલ્લુસ

૧. અરદેશર ખબરદાર - અદલ
૨. અલીખાન બલોચ - શૂન્ય પાલનપુરી
૩. અબ્બાસ એ. વાસી - મરીઝ
૪. અમૃતલાલ ભટ્ટ - ઘાયલ
૫. ઈબ્રાહીમ પટેલ - બેકાર
૬. બરકતઅલી વિરાણી - બેફામ
૭. બંસીલાલ વર્મા - ચકોર
૮. બાલાભાઈ વી. દેસાઈ - જયભિખ્મુ
૯. કિશનસિંહ ચાવડા - જિપ્સી
૧૦. રામનારાયણ પાઠક - શેષ, દ્વિરેફ, સ્વૈરવિહાર, જાત્રાળુ
૧૧. મધુસૂદન પારેખ - પ્રિયદર્શી
૧૨. ડાહ્યાભાઈ દેરાસરી - બુલબુલ
૧૩. લાભશંકર ઠાકર - લઘરો
૧૪. હરિનારાયણ આચાર્ય - વનેચર
૧૫. નટવરલાલ પંડ્યા - ઉશનસ
૧૬. નરસિંહરાવ દિવેટીયા - જ્ઞાનબાલ
૧૭. ચીનુ મોદી - ઈર્શાદ
૧૮. કેશવલાલ ધ્રુવ - વનમાળી
૧૯. દેવેન્દ્ર ઓઝા - વનમાળી વાંકો
૨૦. ભોગીલાલ ગાંધી - ઉપવાસી
૨૧. સૂર્યકાન્ત ત્રિપાઠી - નિરાલા
૨૨. ઝવેરચંદ મેઘાણી - સુકાની

* ગુજરાતી સાહિત્ય સંસ્થાઓ

૧. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી (ગુજરાત વિદ્યાસભા)

- સ્થાપના = ઈ.સ. ૧૯૪૮, એલેક્ઝાંડર કેન્લોક ફાર્બસ
- મેગેઝિન = બુદ્ધિપ્રકાશ (પખવાડિયું)
- છાપું = વર્તમાન (દર બુધવારે પ્રગટ થતુ હોવાથી તે 'બુધવારિયું' કહેવાતુ)

૨. ગુજરાતી સાહિત્ય સભા

- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૦૪, રણજીતરાય મહેતા
- સ્થળ = અમદાવાદ
- આ સંસ્થા દર વર્ષે 'રણજીતરાય સુવર્ણચંદ્રક' આપે છે. જે ગુજરાતી સાહિત્યમાં અપાતુ સૌથી મોટું સન્માન છે.

૩. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૦૫, રણજીતરાય મહેતા
- સ્થળ = અમદાવાદ
- મેગેઝિન = પરબ
- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રથમ પ્રમુખ 'ગોવદનરામ ત્રિપાઠી' હતા.
- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના હાલના પ્રમુખ 'ધીરુભાઈ પરીખ' છે.

૪. ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી

- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૮૨, ગુજરાત રાજ્ય સંચાલિત સંસ્થા
- સ્થળ = ગાંધીનગર
- મેગેઝિન = શબ્દસૃષ્ટિ

૫. પ્રેમાનંદ સાહિત્ય સભા

- સ્થળ = વડોદરા
- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૧૬ માં 'વડોદરા સાહિત્ય સભા' તરીકે ત્યારબાદ ઈ.સ. ૧૯૪૪ માં 'પ્રેમાનંદ સાહિત્ય સભા' નામ ધારણ કર્યું.

૬. નર્મદ સાહિત્ય સભા

- સ્થળ = સુરત
- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૨૩ માં 'ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ' તરીકે ત્યારબાદ ઈ.સ.૧૯૩૯ માં 'નર્મદ સાહિત્ય સભા' નામ ધારણ કર્યું.

૭. ભારતીય વિદ્યાભવન

- સ્થળ = મુંબઈ
- સ્થાપના = ઈ.સ.૧૯૩૮, કનૈયાલાલ મુનશી (ધનશ્યામ)
- ગુજરાતી સામાયિક = નવનીત (સમર્પણ)
- અંગ્રેજી સામાયિક = ભવન્સ કોલેજ

* સાહિત્યક્ષેત્રે અપાતા એવોર્ડ

૧. ગુજરાત સરકાર સાહિત્યક્ષેત્રે કયો એવોર્ડ આપે છે?
  - ઈ.સ.૧૯૯૯ થી નરસિંહ મહેતા એવોર્ડ (૧,૫૧,૦૦૦ રૂ અપાય છે)
૨. સૌ પ્રથમ નરસિંહ મહેતા એવોર્ડ કોને મળ્યો હતો?
  - શ્રી રાજેન્દ્ર પ્રસાદ
૩. છેલ્લે વર્ષ- ૨૦૧૩ માં નરસિંહ મહેતા એવોર્ડ કોને મળ્યો છે?
  - નલીન રાવલ અને હરિકૃષ્ણ પાઠક
૪. ગુજરાતી સાહિત્યમાં અપાતુ સૌથી મોટું સન્માન કયુ છે?
  - રણજીતરાય સુવર્ણચંદ્રક
૫. સૌ પ્રથમ રણજીતરાય સુવર્ણચંદ્રક કોને આપવામાં આવ્યો છે?
  - ઈ.સ.૧૯૨૮ માં શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણી ને
૬. છેલ્લે વર્ષ-૨૦૧૧ માં રણજીતરાય સુવર્ણચંદ્રક કોને અપાયો છે?
  - ધીરેન્દ્ર મહેતા
૭. દિલ્હી સ્થિત સંસ્થા 'રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ' સૌ પ્રથમ કોને આપવામાં આવ્યો?
  - ઈ.સ.૧૯૫૫ માં મહાદેવભાઈ દેસાઈ, કૃતિ- મહાદેવભાઈ ની ડાયરી
૮. છેલ્લે વર્ષ-૨૦૧૩ નો 'રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય અકાદમી' એવોર્ડ કોને આપવામાં આવ્યો?
  - ચીનુ મોદી, કૃતિ- ખારા ઝરણા

* ગુજરાત સરકાર તરફથી અપાતા અન્ય એવોર્ડ

૧. ગુજરાત સરકારના એક લાખ રૂપિયાના એવોર્ડ જણાવો.

૧. વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે - ડો. વિક્રમ સારાભાઈ એવોર્ડ
૨. શિક્ષણ ક્ષેત્રે - શ્રી મગનભાઈ દેસાઈ એવોર્ડ
૩. રમત ગમત - શ્રી અંબુભાઈ પુરાણી એવોર્ડ
૪. લોકકલા ક્ષેત્રે - શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણી એવોર્ડ
૫. રંગમંચ ક્ષેત્રે - પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુર એવોર્ડ
૬. લલિતકલા ક્ષેત્રે - શ્રી રવિશંકર રાવળ એવોર્ડ
૭. સાહિત્ય ક્ષેત્રે - શ્રી નરસિંહ મહેતા એવોર્ડ

૨. ગુજરાત સરકાર દ્વારા રાજ્યના ખેલાડીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે અપાતા એવોર્ડ.

૧. એકલવ્ય એવોર્ડ - ગુજરાતનો ખેલાડી આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે ત્યારે
  ૨. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ એવોર્ડ - રાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે ત્યારે
  ૩. જયદીપસિંહજી એવોર્ડ - રાજ્યકક્ષાએ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે ત્યારે
૩. ગુજરાત સરકાર માનવ કલ્યાણ ક્ષેત્રે ઉમદા પ્રવૃત્તિ કરવા બદલ કયો એવોર્ડ આપે છે?
- જયભિખ્મુ એવોર્ડ

* ગુજરાતના લોકમેળાઓ

૧. તરણેતરનો મેળો - થાનગઢ (સુરેન્દ્રનગર)

- ત્રિનેત્રેશ્વર મહાદેવના મંદિરમાં ભરાય છે.
- ભાદરવા સુદ ચોથ થી ભાદરવા સુદ છઠ સુધી ભરાય છે.
- લોકવાયકા મુજબ અર્જુને દ્રોપદીના સ્વયંવરમાં મત્સ્યવેધ અર્હિયા કર્યો હતો.
- આ મેળામાં રાજ્ય સરકાર તરફથી 'ગ્રામીણ ઓલંપિક' નું આયોજન કરવામાં આવે છે.

૨. વૌઠાનો મેળો

- ગુજરાતનો સૌથી મોટો મેળો છે.
- તે પશુમેળો છે.
- અમદાવાદના ઘોળકા તાલુકાના વૌઠા ગામે સાત નદીઓના સંગમે ભરાય છે.
- કાર્તિકી અગિયાર થી પૂર્ણિમા સુધી ભરાય છે.

૩. શામળાજીનો મેળો

- સાંબરકાંઠા ના મેશ્વો નદી કિનારે આવેલા શામળાજી ખાતે ભરાય છે.
- આદિવાસીઓનો મેળો છે.
- દેવ ઊઠી અગિયાર થી કાર્તિકી પૂર્ણિમા સુધી ભરાય છે.

૪. પલ્લીનો મેળો

- ગાંધીનગરના 'રૂપાલ' ગામે ભરાય છે.
- આ મેળામાં શુદ્ધ ધી ચઢાવવામાં આવે છે.
- આસો સુદ નોમ ના દિવસે ભરાય છે.

૫. ભવનાથ નો મેળો

- જૂનાગઢ માં ગિરનારની તળેટીમાં ભરાય છે.
- મહા શિવરાત્રીના દિવસે ભરાય છે.

* સંતો અને મહાત્માઓ

૧. સ્વામી સહજાનંદ, જન્મ - છપૈયા (ઉત્તરપ્રદેશ)

- તેમણે સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયની સ્થાપના કરી.
- બે સુંદર ગ્રંથો રચ્યા. (૧) શિક્ષાપત્રી (૨) વચનામૃત

૨. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી, સાચુ નામ - મૂળ શંકર

- તેમનો જન્મ મોરબી જીલ્લાનાં 'ટેકારા' ખાતે થયો હતો.
- ઈ.સ.૧૮૭૫ માં મુંબઈમાં 'આર્ય સમાજ' ની સ્થાપના કરી.
- તેમનું પુસ્તક - સત્યાર્થ પ્રકાશ
- તેમનું સૂત્ર - વેદો તરફ પાછા વળો
- તેમણે હરદ્વારમાં 'કાંગડી' ગુરૂકૂળ ની સ્થાપના કરી.

૩. ભક્ત જલારામ, જન્મ - વીરપુર (રાજકોટ)

- તેઓ 'સદાવ્રતના સંત' કહેવાય છે.
- તેમના ગુરૂ 'ભોજા ભગત' હતા.

૪. શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

- તેમને મુંબઈ માં 'સાક્ષાત સરસ્વતી' નું બિરૂદ આપવામાં આવ્યું હતું.
- તેઓ ગાંધીજીના આધ્યાત્મિક ગુરૂ હતા.
- તેઓ 'હિંદુ ધર્મની બાળપોથી' ના સર્જક છે.

૫. સ્વામી શ્રી ગંગેશ્વરાનંદજી, જન્મ - પંજાબ

- અમદાવાદમાં 'વેદ મંદિર' ની સ્થાપના કરી.
- વિશ્વભરનું સૌ પ્રથમ વેદ મંદિર છે.
- તેમણે 'ભગવાન વેદ' નામનો ગ્રંથ રચ્યો છે.

૬. **મેકરણ દાદા,** જન્મ - ૧૯૪૭

- કચ્છના રણમાં ભૂલા પડેલા અનેક મુસાફરોનો જીવ બચાવનાર
- તેઓ 'લીલીયો ગધેડો' અને 'મોતીયો ફૂતરો' રાખતા હતા.

૭. **પૂજ્ય શ્રી મોટા (ચીનુલાલ આશારામ ભગત)**

- નડિયાદમાં પૂજ્ય મોટાનો આશ્રમ આવેલો છે.
- તેમણે 'મૌન મંદિરો' સ્થાપ્યા.
- તેમણે 'હરી ઓમ' શબ્દ અને આશ્રમ સ્થાપ્યા.
- તેમણે ગ્રંથ 'જ્ઞાન ગંગોત્રી' છે.

૮. **શેખ અહમદ ખુદ ગંજબહા**

- ઈ.સ.૧૪૧૧ માં અમદાવાદ શહેરનો પાયો આ સૂફી સંતના હાથે નખાયો.
- તેમની કબર સરખેજના 'રોઝન' ખાતે આવેલી છે.

* **સ્થાપત્યકાર**

૧. **પ્રભાશંકર સોમપુરા**

- મંદિર સ્થાપત્યકલાના નિષ્ણાંત છે.
- સોમનાથ મંદિરનું નિર્માણ કરવા માટે મુખ્ય સ્થપતિ તરીકે પ્રભાશંકરની વરણી થઈ હતી.

૨. **બાલ કૃષ્ણ દોશી**

- હુસૈન-દોશીની ગુફાઓની રચના કરી.
- SCIENCE CITY ની ડિઝાઇન બનાવી છે.
- 'ચંડીગઢ' અને ગાંધીનગર' ની ડિઝાઇન બનાવનાર ફ્રેંચ આર્કિટેક્ટ 'લા કાર્બુઝિયન' ના પ્રતિનિધિ હતા.
- અમદાવાદમાં તેમણે સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ટ ની શરૂઆત કરી.
- જે 'CEPT' નામે ઓળખાય છે.
(Central for Environment planning and Technology)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* **નાટ્યક્ષેત્રે**

૧. **મૃણાલીની સારાભાઈ**

- વિક્રમ સારાભાઈ ની પત્નિ છે.
- ભરતનાટ્યમ નાં નિષ્ણાંત છે.
- તેમણે 'દર્પણ' નામની સંસ્થાની સ્થાપના કરી.
- હાલ મલ્લિકા સારાભાઈ આ સંસ્થા ચલાવે છે.

૨. **ઈલાક્ષી ઠાકોર**

- તેઓ ભરતનાટ્યમ નાં નિષ્ણાંત છે.
- તેઓ 'નૃત્યભારતી' નામની સંસ્થા ચલાવે છે.

૩. **કુમુદિની લખિયા**

- તેઓ કથક નૃત્યનાં નિષ્ણાંત છે.
- તેમણે 'કદમ' નામની સંસ્થા સ્થાપી.

૪. **ઝવેરી બહેનો**

- તેઓ 'મણીપુરી' શાસ્ત્રીય નૃત્યમાં પારંગત છે.

૫. **સોનલ માનસિંહ**

- તેઓ 'ઓડિસી' નૃત્યનાં પારંગત છે.

૬. **સ્મિતા શાસ્ત્રી**

- તેઓ ભરતનાટ્યમ નૃત્યના નિષ્ણાંત છે.

૧. ભરતનાટ્યમ	- તમિલનાડું
૨. કથક	- ઉત્તરપ્રદેશ
૩. કથકલી	- કેરળ
૪. ફૂચીપૂડી	- આંધ્રપ્રદેશ
૫. ઓડિસી	- ઓડિસા (ઓરિસ્સા)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* ચિત્રકારો

1. રવિશંકર રાવળ, જન્મ – ભાવનગર
  - તેમને 'કલાગુરુ' ની પદવી મળી છે.
  - અમદાવાદ ખાતે તેમના નામે રવિશંકર કલાભવન આવેલું છે.
  - તેમણે બચુભાઈ રાવળ સાથે મળીને 'કુમાર' મેગેઝીનની શરૂઆત કરી.
2. બંસીલાલ વર્મા, જન્મ – ચોટિયા (મહેસાણા)
  - તેમનું ઉપનામ 'ચક્રોર' છે.
  - તેઓ પ્રસિદ્ધ કાર્ટુનિસ્ટ છે.
3. ચંન્દ્ર ત્રિવેદી, જન્મ – ભાવનગર
  - તેમનું ઉપનામ 'રાયજી' છે.
  - તે ઝગમગ ના પ્રણેતા છે.
૪. ભૂપેન ખખ્ખર
  - ભારતના પ્રથમ ત્રિનાલેમાં તેમની કૃતિઓ દર્શાવાઈ હતી.
૫. સોમાલાલ શાહ
  - પક્ષીઓના ચિત્રોમાં નિષ્ણાંત છે.
૬. ખોડીદાસ પરમાર, જન્મ – ભાવનગર
  - ચિત્રકાર છે.
૭. કનુભાઈ દેસાઈ, જન્મ – અમદાવાદ
  - ચિત્રકાર છે.
૮. પિરાજી સાગર,
  - ચિત્રકાર છે.

* સંગીતકારો

૧. તાના-રીરી
  - વડનગરની નાગર બહેનો તરીકે ઓળખાય છે.
  - તેઓ નરસિંહ મહેતાની દિકરી કુંવરબાઈ ની દિકરી શર્મિષ્ઠાની દિકરીઓ છે.
  - દિપક રાગના લીધે તાનસેનને થતી બળતરા મલહાર રાગ ગાઈને દૂર કરી.
  - તેમની સમાધી પાસે રાજ્ય સરકાર તરફથી દર વર્ષે શાસ્ત્રીય સંગીતનો 'તાના-રીરી' મહોત્સવ યોજવામાં આવે છે.
૨. પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુર
  - શાસ્ત્રીય સંગીતના નિષ્ણાંત હતા.
  - બનારસ હિંદુ યુનિવર્સિટી માં સંગીત વિભાગના અધ્યક્ષ હતા.
  - અમદાવાદ ખાતે દર વર્ષે રાજ્ય-સરકાર તરફથી સારા સંગીતકારો ને 'પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુર' અવોર્ડ આપવામાં આવે છે.
૩. બૈજુ બાવરા, જન્મ – ચાંપાનેર
  - તેમનું સાચુ નામ 'વૈજનાથ દાસ' હતું.
  - શાસ્ત્રીય સંગીત માટે જાણીતાં છે.
૪. અવિનાશ વ્યાસ
  - તેમણે ૧૨૦૦૦ જેટલા ગીતો લખ્યા છે.
૫. દિલીપ ધોળકિયા
  - સંગીતકાર છે.

* લોક ગાયકો

૧. દુલા ભાયા કાગ (કાગબાપુ)

- તેમણે દુહા જેવા લોક સાહિત્યનું સંકલન કર્યું છે.
- તેમણે 'કાગવાણી' લખી છે.

૨. હેમુ ગઢવી

- જાણીતા ડાયરના ગાયક હતા.
- તેમના નામે સૌથી મોટું નાટ્યગૃહ 'હેમુ ગઢવી નાટ્યગૃહ' (રાજકોટ) માં છે.

૩. દિવાળીબેન ભીલ

- ગુજરાતની 'કોકીલા' નું બિરૂદ મળ્યું છે.

* રંગભૂમિ ક્ષેત્રે

૧. રણછોડભાઈ ઉદયરામ

- તેઓ 'ગુર્જર રંગભૂમિના પિતા' કહેવાય છે.
- તેમણે મુંબઈમાં 'ગુજરાતી નાટક મંડળી' ની સ્થાપના કરી.
- તેમનું પ્રખ્યાત નાટક 'લલીતા દુઃખ દર્શન' છે.

૨. જયશંકર ભોજક (સુંદરી)

- તેમનું ઉપનામ 'જયશંકર ભોજક' હતું.
- પુરુષ હોવા છતાં સુંદર રીતે સ્ત્રી પાત્ર ભજવતા.
- અમદાવાદમાં રાયખડ ખાતે તેમના નામે 'જયશંકર સુંદરી હોલ' આવેલો છે.
- તેમની આત્મકથા 'થોડા આંસુ, થોડા ફૂલ

૩. અસાઈત ઠાકર, જન્મ - સિદ્ધપુર

- ભવાઈની શરૂઆત કરનાર

* ઉદ્યોગપતિઓ

૧. પ્રેમચંદ રાયચંદ

- તેમને 'શેર બજારના રાજા' કહે છે.
- તેમણે મુંબઈમાં પોતાની માતાના નામે 'રાજાબાઈ' ટાવર બંધાવ્યો હતો.

૨. જમસેદજી તાતા, જન્મ - નવસારી

- તે લોખંડ પોલાદ ઉદ્યોગના 'ભિષ્મ પિતામહ' છે.
- તેમણે ભારતમાં જમસેદપુર (ઝારખંડ) ખાતે ભારતની પ્રથમ આર્થન & સ્ટીલ કંપની ખોલી જેનું નામ - TISCO (TATA IRON & STEEL COMPANY)

૩. જે.આર.ડી. તાતા

- તેઓ ભારતના પ્રથમ કોમર્શીયલ પાયલોટ હતા.
- તેમણે 'INDIAN AIRLINE' અને 'AIR INDIA' ની સ્થાપના કરી.
- તેઓ ભારતમાં 'નાગરિક ઉડ્ડયન' ના પિતા કહેવાય છે.

૪. રણછોડલાલ છોટાલાલ રૈટિયાવાળા

- તેઓ ગુજરાતના 'મિલ ઉદ્યોગના પિતા' તરીકે જાણીતા છે.
- તેમણે ઈ.સ.૧૮૬૧ માં અમદાવાદ ખાતે પ્રથમ સુતરાઉ કાપડની મિલ સ્થાપી.

૫. કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ

- તેઓ લાલભાઈ દલપતરામ ના પુત્ર છે.
- તેમણે અનિલ સ્ટાર્સ, અતુલ રંગ રસાયણ અને અરવિંદની સ્થાપના કરી.
- તેમણે L.D. ARTS કોલેજ, L.D.ENGINEERING, L.D.IDIOLOGY CENTER, IIM માં મહત્વનો ફાળો આપ્યો.

૬. અંબાલાલ સારાભાઈ

- અમદાવાદની સૌથી મોટી સુતરાઉ કાપડની મીલ 'કેલીકો' મીલના માલિક હતા.
- તેઓ વિક્રમસારાભાઈ ના પિતા છે.

૭. સુમતિ મોરારજી

- તેઓ 'સિંધ્યા સ્ટિમ નેવિગેશન કંપની' ચલાવતા હતા.
- તેમણે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે વહાણવટા ક્ષેત્રે ભારતી મિટીંગોની અંદર ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું.

૮. ધીરૂભાઈ અંબાણી

- તેમનો જન્મ - જૂનાગઢમાં ચોરવાડ ના કુકસવાડા ગામે થયો હતો.
- તેઓ 'Reliance Industries' ના સ્થાપક હતા.

૯. કરશનદાસ પટેલ

- નિરમા કંપની અને નિરમા યુનિવર્સિટીના સ્થાપક છે.

૧૦. હિંદભરમાં ટેક્ષટાઈલ ઉદ્યોગ શરૂ કરવાનો સૌ પ્રથમ વિચાર કરનાર જણાવો.

- કાવસજી દાવર

૧૧. અમદાવાદમાં 'સ્વદેશી ઉદ્યોગ વર્ધક' મંડળીની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?

- ઈ.સ.૧૮૭૭ માં અંબાલાલ દેસાઈ

➤ ગુજરાતના વિજ્ઞાનીઓ

૧. ડૉ. ફોમીભાભા

- તેઓ ભારતના પ્રથમ અણુવિજ્ઞાની છે.
- તેમણે ભારતમાં અણુવિજ્ઞાનનો પાયો નાખ્યો.
- તેમના નેતૃત્વ નીચે મુંબઈ ખાતે 'ભાભા એટોમિક રિસર્ચ સેન્ટર' (BARC) નામની પ્રથમ અણુભઠ્ઠીની રચના થઈ.
- આ અણુભઠ્ઠીનું નામ 'અપ્સરા' (૧૯૫૬) છે.

૨. ડૉ. વિક્રમ સારાભાઈ

- તેમણે ભારતમાં અવકાશ વિજ્ઞાનનો પાયો નાખ્યો.
- તેમના નેતૃત્વમાં ATIRA 'અટીરા' ની સ્થાપના થઈ. (Ahmedabada Textile Industrial Research Association)
- PRL (Physical Research Laboratory) , IIM ની સ્થાપના થઈ.
- 'થુમ્બા' (કેરળ) ખાતે પ્રથમ લોચિંગ પેડનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું.

૩. સામ પિત્રોડા

- તેમનો જન્મ સુરેન્દ્રનગરના હાલવદ ખાતે થયો હતો.
- તેઓ ભારતમાં 'ટેલિકોમ્યુનિકેશન' ક્ષેત્રે ક્રાંતિ લાવનારા છે.

૪. ત્રિભોવનદાસ ગજજર

- ગુજરાતના 'રસાયણ ઉદ્યોગના' પિતામહ છે.

➤ રાજનેતાઓ

૧. **ગાંધીજી,** જન્મ - પોરબંદર
- તેમની આત્મકથા = સત્યના પ્રયોગો
  - તેમનું પુસ્તક = હિંદ સ્વરાજ
  - સામયિકો = નવજીવન, યંગ ઈન્ડિયા, હરિજન બંધુ, ઈન્ડિયન ઓપિનિયન (દ. આફ્રિકા)
  - તેમના આધ્યાત્મિક ગુરુ = શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર
  - તેમના રાજકીય ગુરુ = ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે
  - તેમણે ભારતમાં ઈ.સ.૧૯૧૫ માં સૌ પ્રથમ પાલડી ખાતે 'કોચરબ આશ્રમ' ની સ્થાપના કરી.
  - તેમણે ઈ.સ.૧૯૧૭ માં 'સાબરમતી આશ્રમ' (હરિજન આશ્રમ) ની સ્થાપના કરી.
  - તેમણે દ.આફ્રિકામાં 'ટોલ્સટોય ફાર્મ' અને 'ફિનિક્સ આશ્રમ' ની સ્થાપના કરી.
૨. **દાદાભાઈ નવરોજી,** જન્મ - નવસારી
- તેમને 'હિંદ ના દાદા' નું બિરુદ મળ્યું છે.
  - બ્રિટિસ પાર્લામેન્ટમાં ચૂંટાનાર પ્રથમ ભારતીય હતા.
  - તેમણે પ્રથમવાર 'સ્વરાજ્ય' શબ્દનો પ્રયોગ કર્યો હતો.
૩. **શ્યામજીકૃષ્ણ વર્મા,** જન્મ - માંડવી (કચ્છ)
- તેઓ ઓક્સફોર્ડ યુનિ. માં સંસ્કૃતના અધ્યાપક હતા.
  - આજીવન લંડનમાં રહી આઝાદી માટે ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી.
  - લંડનમાં ની સ્થાપના કરી.
  - લંડનમાં 'ઈન્ડિયન હોમરૂલ સોસાયટી' ની સ્થાપના કરી.
  - તેમણે 'ઈન્ડિયન સોસિયાલિસ્ટ' નામનું સાપ્તાહિક શરૂ કર્યું હતું.
  - ઈ.સ.૨૦૦૩ માં તેમના નામે કચ્છ યુનિવર્સિટીનું નામ બદલી 'શ્યામજીકૃષ્ણ વર્મા યુનિ.' (ભૂજ) પાડ્યું છે.

૪. **સરદારસિંહ રાણા,** જન્મ - કંથારીયા (સુરેન્દ્રનગર)
- તેઓ શ્યામજીકૃષ્ણ વર્મા સાથે મળીને ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવતા હતા.
  - તેમણે 'ગદર' સામયિક નો પ્રચાર કર્યો.

૫. **મેડમ લીખાઈજી કામા,** જન્મ - નવસારી
- તેઓ પારસી મહેલા હતા.
  - તેમણે લંડન અને પેરિસમાં રહીને ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી.
  - તેમણે ઈ.સ.૧૯૦૭ માં જર્મની ના 'સ્ટુઅર્ટ શહેર' ખાતે પ્રથમ ભારતીય રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવ્યો.

૬. **ઈન્દુલાલ યાજ્ઞિક**
- અમેર નગરીના ફકીર નેતા તરીકે જાણીતા છે.
  - તેમણે ઈ.સ.૧૯૫૬ માં 'મહાગુજરાત જનતા પરિષદ' ની રચના કરી.
  - તેમણે 'નવજીવન' પ્રકાશન ગાંધીજીને ભેટમાં આપ્યું.
  - તેમનો આશ્રમ 'નેનપુર' ખાતે આવેલો છે.
  - તેમને કૃતિઓ - વરઘોડો, ભોળાશેઠનું ભૂદાન

૭. **મોરારજીભાઈ દેસાઈ**
- તેઓ જનતાપક્ષના નેતા તરીકે ભારતના પ્રથમ ગુજરાતી વડાપ્રધાન બન્યા હતા.
  - તેઓ ભારતરત્ન વિજેતા છે.
  - પાકિસ્તાન સરકાર તરફથી તેમને 'નિશન-એ-પાકિસ્તાન' નો અવોર્ડ મળ્યો છે.
  - તેઓ મહા ગુજરાત આંદોલનના વિરોધમાં ઉપવાસ પર ઉતર્યા હતા.
  - તેમની સમાધી 'અભયઘાટ' અમદાવાદમાં ગાંધીઆશ્રમ પાસે આવેલી છે.

૮. **સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ,** જન્મ - નડિયાદ
- તેમનું વતન 'કરમસદ' (આણંદ) છે.
  - તેમણે બારડોલી સત્યાગ્રહની આગેવાની લીધી હતી.
  - તેઓ 'લોખંડી પુરુષ' અને 'અખંડ ભારતના શિલ્પી' તરીકે જાણીતા છે.

૯. વિક્કલભાઈ પટેલ

- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલના મોટાભાઈ છે.
- કેબ્રિય ધારાસભાનાં પ્રથમ ભારતીય અધ્યક્ષ હતા.
- ગુજરાત વિધાનસભાનું નામ 'વિક્કલભાઈ પટેલ ભવન' છે.

૧૦. રવિશંકર મહારાજ (રવિશંકર વ્યાસ)

- તેમનો જન્મ - રઢુ
- તેમનું વતન - સરસવણીગામ (મહેમદાબાદ પાસે)
- તેમણે ગુજરાત રાજ્યનું ઉદઘાટન કર્યું હતું.
- તેમને "મૂક સેવક" નું બિરુદ મળ્યું છે.
- તેમને 'મૂઠી ઉંચેળો માનવી' અને 'સ્વરાજવાળા' કહેવાય છે.
- ઝવેરચંદ મેઘાણીએ તેમના જીવન પર 'માણસાઈના દિવા' પુસ્તક લખ્યું છે.

૧૧. રતુભાઈ અદાણી

- = તેમણે આરઝી હકુમતની સ્થાપના કરી.
- = તેનું મુખ્ય મથક 'જૂનાગઢ' હતું.
- આરઝી હકુમત એટલે કામચલાઉ કે સમાંતર સરકાર.

૧૨. ઉંચંગરાય ઢેબર

- સૌરાષ્ટ્રના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી હતા.
- રાજકોટ થી આરઝી હકુમતની આગેવાની લીધી.

૧૩. ઠક્કરબાપા (અમૃતલાલ ઠક્કર)

- પંચમહાલના ભીલ કોમના આદિવાસીઓ માટે કાર્ય કર્યું છે.
- ભીલ સેવા મંડળીની સ્થાપના કરી.
- ગાંધીજીએ તેમને 'સેવાના સાગર' કહ્યા છે.

૧૪. જુગતરામ દવે

- તેમનું ઉપનામ 'વેડછીનો વડલો' તરીકે જાણીતા છે.
- તેમણે 'વેડછી' (તાપી) ખાતે આદિવાસીઓના વિકાસ માટે આશ્રમ સ્થાપ્યો.
- = તેમણે બારડોલી ખાતે 'બારડોલી રાનીપરજ' વિદ્યાલયની સ્થાપના કરી.

૧૫. ભુલાભાઈ દેસાઈ

- = તેઓ સફળ વકેલ હતા.
- લાલ કિલ્લામાં આઝાદ હિંદ ફોજના અધિકારીઓ પર ચલાવવામાં આવેલ કેસમાં વકીલ બન્યા અને કેસ જીતી ગયા હતા.

૧૬. ઈ.સ.૧૮૪૪ માં બ્રિટિશ ન્યાયતંત્રમાં જોડાનાર સૌ પ્રથમ ગુજરાતી જણાવો.

- ભોળાનાથ સારાભાઈ

૧૭. અમદાવાદમાં સૌ પ્રથમ શિવેટરની સ્થાપના કોણે કરી હતી?

- ડાહ્યાભાઈ ઝવેરી

અગત્યના વ્યક્તિઓ

૧. ન્હાનાલાલ ભટ્ટ

- તેમણે ભાવનગર પાસે અંબાલા ગામમાં 'દક્ષિણા મૂર્તિ' સંસ્થાની સ્થાપના કરી.
- તેમણે સણોસરા ખાતે 'લોક ભારતી' સંસ્થાની સ્થાપના કરી.
- ભાવનગરની શામળદાસ કોલેજમાં પ્રોફેસર હતા. પાછળથી પ્રાથમિક શિક્ષક બન્યા.

૨. નાનજીભાઈ કાલિદાસ મહેતા

- તેમણે પોરબંદરમાં મહાત્મા ગાંધી કીર્તિ મંદિર, ભારતમંદિર, જવાહરલાલ પ્લેનેટોરિયમ ની સ્થાપના કરી.
- કન્યાઓ માટે 'આર્ય કન્યા ગુરૂફળ આર્ટ્સ & કોમર્સ' કોલેજની સ્થાપના કરી.

૩. ભાઈલાલભાઈ પટેલ (ભાઈકાકા)

- તેમનો જન્મ- ખેડામાં થયો હતો.
- વલ્લભ વિધાનગર યુનિવર્સિટી (સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી), આણંદ ના સ્થાપક હતા

૪. મોતીભાઈ અમીન

- ગુજરાત પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિના પ્રણેતા છે.
- ગાંધીજીએ તેમને 'ચરોતર નું મોતી' કહ્યા હતા.

૫. જનરલ રાજેન્દ્રસિંહ (જનરલ માણેકશા)

- ભારતીય ભૂમિદળના ગુજરાતી સેનાધિપતિ હતા.
- તેઓ ઈ.સ.૧૯૭૧ના બાંગ્લાદેશ સાથે યુધ્ધ માટે જાણીતા હતા.

૬. ફરદુનજી મર્ઝબાન

- તેમણે ઈ.સ.૧૯૨૨ માં ભારતનું સૌ પ્રથમ ગુજરાતી વર્તમાન 'મુંબઈ સમાચાર' શરૂ કર્યું.
- તેમણે ઈ.સ.૧૯૧૪ માં સંવત ૧૯૭૧નું પ્રથમ ગુજરાતી પંચાંગ આપ્યું.
- તેમણે પ્રથમ ગુજરાતી છાપખાનું શરૂ કર્યું.

૭. ડૉ. વર્ગીસ કુરિયન

- ગુજરાતમાં 'શ્વેતક્રાંતિ' ના પ્રણેતા હતા.
- ઓપરેશન ફ્લડના પ્રણેતા.
- અમૂલડેરીને વૈજ્ઞાનિક ઢબે બનાવી એશિયાની સૌથી મોટી ડેરી બનાવી.

૮. ભિક્ષુ અખંડાનંદ (લલ્લુભાઈ મોહનલાલ ઠક્કર)

- 'જ્ઞાન ની પરબ' કહેવાય છે.
- 'સસ્તુ સાહિત્ય વર્ધક' સંસ્થા સ્થાપી.

૯. રૂબિન ડેવિડ

- આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતી ધરાવનાર પ્રકૃતિવિદ છે.
- કાંકરીયા પ્રાણી સંગ્રહાલયના સ્થાપક.

૧૦. સલીમ અલી

- જાણીતા પક્ષીવિદ છે.

૧૧. ગણેશ વાસુદેવ માવળંકર

- લોકસભાના પ્રથમ અધ્યક્ષ બનનાર ગુજરાતી.

૧૨. હરિલાલ કણિયા

- સર્વોચ્ચ અદાલતના પ્રથમ મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ બનનાર ગુજરાતી.

૧૩. એચ. એમ. પટેલ

- = ભારતના ભાગલા પડ્યા ત્યારે ભારત અને પાકિસ્તાનની સંપત્તિ વહેંચવાની જવાબદારી સંતોષકારક બજાવી.
- = N.D.D.B ના અધ્યક્ષ અમૃતા પટેલના પિતા હતા.

૧૪. ત્રિભુવનદાસ પટેલ

- અમૂલડેરીના સ્થાપક

૧૫. ચીનુભાઈ ચીમનલાલ શેઠ

- અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના પ્રથમ મેયર છે.

૧૬. મહિપતરામ- રૂપરામ

- અનાથ બાળકોને આશ્રમ મળી રહે તે માટે અનાથ આશ્રમની શરૂઆત કરી હતી.

૧૭. ધાર્મિકલાલ પંડ્યા

- આધુનિક માણભટ્ટ કહેવાય છે.

૧૮. મોતીલાલ સેતલવાડ

- સ્વતંત્ર ભારતના પ્રથમ એટર્ની જનરલ

૧૯. રણજીતરામ વાવાભાઈ મહેતા

- ગુજરાતી અસ્મિતાના આદ્યપ્રવર્તક કહેવાય છે.
- ગુજરાતી પ્રથમ નવલિકા 'હીરા' ની રચના કરી.

૨૦. સબળસિંહ વાળા

- વિશ્વની પગપળા યાત્રા કરનાર

૨૧. છોટુભાઈ પુરાણી, અંબુભાઈ પુરાણી (રાજપીપળા)

- ગુજરાતમાં વ્યાયામ પ્રવૃત્તિના પ્રણેતા કહેવાય છે.

૨૨. ઈશ્વરભાઈ પટેલ

- સફાઈ અભિયાન માટે મેગ્સેસ અવોર્ડ મળ્યો છે.

૨૩. અમૃતા પટેલ

- 'નેશનલ ડેરી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ' (NDDB) (આણંદ) ના અધ્યક્ષ હતા.
- હાલ ના અધ્યક્ષ - ટી.નંદકુમાર છે

૨૪. વિદ્યાગૌરી નીલકંઠ અને શારદાબહેન મહેતા

- પ્રથમ ગુજરાતી સ્નાતક મહિલા

૨૫. હંસાબહેન મહેતા

- ગુજરાતનાં પ્રથમ મહિલા ઉપકુલપતિ હતા. (એમ.એસ.યુનિવર્સિટી, વડોદરા)

૨૬. હરકુંવર શેઠાણી

- તેમણે અમદાવાદમાં હીસિંહ ના જૈન દેરા બંધાવ્યા.

૨૭. મુદ્દલાબેન સારાભાઈ

- વિક્રમ સારાભાઈ ની બહેન છે.
- તેમણે સ્ત્રીઓના વિકાસ માટે 'જ્યોતિસંઘ' નામની સંસ્થા સ્થાપી.

૨૮. ઈલાબેન ભટ્ટ

- રેમન મેગ્સેસ અવોર્ડ મેળવનાર પ્રથમ ગુજરાતી મહિલા
- = સ્ત્રી જાગૃતિ માટે 'સેવા'(SEWA) સંસ્થાની સ્થાપના કરી.
- = (Self Employed Women Association)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૨૯. પૂર્ણિમાબહેન પકવાસા

- 'ડાંગ ની દીદી' નું બિરુદ મળ્યું છે.
- ગાંધીજીએ તેમને શસ્ત્ર રાખવાની છૂટ આપી હતી.
- તેમણે સાપુતારાની ટેકરીઓ વચ્ચે 'ઋતુંભરા વિદ્યાપીઠ' (ડાંગ) ની સ્થાપના કરી.

૩૦. પી.એન.ભગવતી

- = સર્વોચ્ચ અદાલતના ભૂતપૂર્વ ન્યાયમૂર્તિ
- = તેમણે ન્યાયક્ષેત્રની જાહેર હિતની અરજી P.I.L (Public Interest Litigation) ની શરૂઆત કરી.

* રેલ વ્યવહાર

- = ગુજરાતમાં રેલવેની શરૂઆત ઈ.સ.૧૮૫૫ માં ઉત્તરણ અને અંકલેશ્વર વચ્ચે ૪૬.૪ કિ.મી ની શરૂ થઈ હતી.

* આકાશવાણી

- = ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ રેડિયો કેન્દ્ર ઈ.સ.૧૯૩૯ માં મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડે 'વડોદરા' ખાતે શરૂ કર્યું હતું.

* દૂરદર્શન

- = ગુજરાતમાં ટેલિવિઝનનો પ્રારંભ ૧૫ ઓગષ્ટ, ૧૯૭૫ ના રોજ ખેડા જિલ્લાના 'પીજ' કેન્દ્ર થી થયો હતો.

* નોંધપાત્ર ફિલ્મો

૧. પ્રથમ ગુજરાતી મૂક ફિલ્મ જણાવો.
  - ઈ.સ.૧૯૧૭, શેઠ સગાળશા
૨. પ્રથમ ગુજરાતી બોલતી ફિલ્મ જણાવો.
  - ઈ.સ.૧૯૩૨, નરસિંહ મહેતા
૩. પ્રથમ ગુજરાતી રંગીન ફિલ્મ જણાવો.
  - ઈ.સ.૧૯૬૮, લીલુડી ધરતી (ચીનુલાલ મડિયા)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

* રમત - જગત

૧. બિલિયર્ડ અને સ્નૂકર ખેલાડી

- ગીત શેઠી, ધ્વજ હરિયા, પંકજ અડવાણી

૨. ચેસ (શતરંજ) ખેલાડી

- તેજસ બાકરે, પ્રતીક પારેખ

૩. સ્કેટિંગ - નમન પારેખ

૪. બેડમિન્ટન - અપર્ણા પોપટ (આણંદ)

૫. શૂટીંગ ખેલાડી - લજ્જા ગોસ્વામી (આણંદ)

૬. એથલેટિક્સ - બાબુભાઈ પનોચા (સાબરકાંઠા)

૭. પર્વતારોહણ - ધ્રુવકુમાર પંડ્યા, ચૌલા જાગીરદાર

૮. ટેબલ ટેનિસ - પથિક મહેતા

૯. મહિલા હોકી - વીણા શાહ, કીર્તિદા પટેલ, દિપિકા મૂર્તિ

૧૦. સમુદ્ર તરણ સ્પર્ધા

- નાથુરામ પહાડે (સાત સમુદ્ર તરનાર)
- રિહેન મહેતા (ઈંગ્લિશ ચેનલ પાર કરનાર)

૧૧. વલ્ડ ચિલ્ડ્રન ચેસ - રિહ્નિ શાહ

૧૨. એવરેસ્ટ આરોહક - અતુલ કરવાલ (આઇ.પી.એસ)

૧૩. કાર રેસર - ભરત દવે

૧૪. વલ્ડયોગ સ્પર્ધામાં યોગકુમારી- વૌશાલી મકવાણા

➤ ગુજરાતનો ઇતિહાસ

૧. ગુજરાતનો ઇતિહાસ કોણે લખ્યો છે?

- પ્રાણલાલ ડોસા

૨. ગુજરાતનો ઇતિહાસ શા માંથી મળે છે?

- પ્રબંધ ચિંતામણી અને મિરાતે સિકંદરી

૩. પ્રબંધ ચિંતામણીની રચના કોણે કરી છે?

- મેરુ તુંગસુરિ

૪. હડપ્પન સભ્યતાના જાણીતા નગર કયાં ઉત્ખનીત કરાયા છે?

- ધોળાવીરા (કચ્છ), સુરકોટડા (કચ્છ), લોથલ (અમદાવાદ),

૫. લોથલ ની શોધ કોણે કરી?

- એસ.આર.રાવ

૬. લોથલ કઈ નદી કિનારે આવેલું છે?

- ભોગાવો નદી કિનારે

૭. લોથલ શબ્દનો અર્થ જણાવો.

- લાશોનો ઢગલો

૮. લોથલ માંથી શું મળી આવ્યું છે?

- યુગ્મ હાડપિંજર, મણકા બનાવવાનું કારખાનું, ડોકયાઈ

૯. માનવ હાડપિંજર ની શોધ કોણે કરી છે?

- હસમુખ સાંકળિયા

૧૦. રોજડી કયા જીલ્લામાં આવેલું છે?

- રાજકોટ

૧૧. લાખાબાવળ અને આમરા કયા જીલ્લામાં આવેલા છે?

- જામનગર

૧૨. કોટ અને પેઢમલી કયા જીલ્લામાં આવેલા છે?

- મહેસાણા

૧૩. રંગપુર કયા જીલ્લામાં આવેલું છે?

- સુરેન્દ્રનગર

૧૪. અન્ય કઈ જગ્યાએ થી હડપ્પન સંસ્કૃતિના અવશેષો મળી આવ્યા છે?

- કાનમેર (કચ્છ), પીઠર (જામનગર)

૧૫. સિંધુ ખીણ સંસ્કૃતિમા ગુજરાતના કયા શહેરમાંથી ઘોડાના અવશેષો મળ્યા છે?

- સુરકોટડા (કચ્છ)

૧૬. ઉત્તર ગુજરાતનું ઐતિહાસિક નામ જણાવો.

- આનર્ત પ્રદેશ

૧૭. આનર્ત પ્રદેશ ની રાજધાની કઈ હતી?

- કુશસ્થાલી (હાલ નું દ્વારકા)

૧૮. ગુજરાતમાં શૂન્યનો આવિષ્કાર કોણે કર્યો?

- બ્રહ્મગુપ્તે

૧૯. ગુજરાતનો પ્રમાણિક ઇતિહાસ કોના સમયથી શરૂ થાય છે?

- ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય

૨૦. સુદર્શન તળાવ (જૂનાગઢ) બંધાવનાર પ્રજાપ્રિય રાજાનું નામ જણાવો.

- પુષ્પગુપ્ત (ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય)

૨૧. ગિરનાર પર્વતને વૈદિકયુગમાં લોકો કયા નામથી સંબોધતા હતા?

- રૈવતક

૨૨. ગિરનાર માંથી કયા રાજાઓનાં શિલાલેખો કોતરેલા જોવા મળે છે?

- અશોક, સ્કંદગુપ્ત, રુદ્રદામા (આ બધા 'ક્ષત્રપરાજા' હતા)

૨૩. ગિરનાર માંથી મળેલા શિલાલેખો કઈ લીપીમાં લખેલા છે?

- બ્રાહ્મી લિપી (અશોકના કુલ-૧૪ શિલાલેખો છે)

૨૪. મૈત્રકવંશની સ્થાપના કોણે કરી હતી?

- ભદ્રક, તેની રાજધાની - વલ્લભી

૨૫. મૈત્રકવંશનો કુળધર્મ જણાવો.

- શૈવ ધર્મ

૨૬. ધ્રુવસેન બીજાના સમયમાં કયો મુસાફર ગુજરાતની મુલાકાતે આવ્યો હતો?

- ઈ.સ.૬૪૦ માં, ચીની મુસાફર - હ્યુ એન ત્સાંગ

૨૭. ગુજરાતની વિશ્વ પ્રસિધ્ધ વિદ્યાપીઠ જણાવો.

- વલ્લભી વિદ્યાપીઠ (ભાવનગર)

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૨૮. ગુર્જર પ્રદેશની રાજધાની જણાવો.

- ભિન્નમાલ (ગુજરાત નામ પ્રચલિત થયું)

૨૯. રાષ્ટ્રકૂટોની રાજધાની ક્યાં હતી?

- વડોદરા (ગુજરાત), માન્યખેટ (નાસિક)

૩૦. પારસીઓ ગુજરાતનાં કયા બંદરે ઊતર્યા હતા?

- સંજાણ બંદરે (વલસાડ)

૩૧. કયા રાજાએ પારસીઓને આશ્રય આપ્યો હતો?

- જાદીરાણા

૩૨. ચાવડાવંશનો સમયગાળો જણાવો.

- ઈ.સ.-૭૪૬ થી ૯૪૨

૩૩. ચાવડાવંશની સ્થાપના કોણે કરી હતી?

- વનરાજ ચાવડા

૩૪. વનરાજ ચાવડાના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.

- માતા-રૂપસુંદરી અને પિતા- જયશિખરી ચાવડા

૩૫. ચાવડાવંશની રાજધાની કઈ હતી?

- પંચાસર (હાલ પાટણ જીલ્લામાં છે)

૩૬. વનરાજ ચાવડાએ કયા શહેરની સ્થાપના કરી હતી?

- પાટણ

૩૭. ચાવડાવંશનો અંતિમ રાજા કોણ હતો?

- સામંતસિંહ

૩૮. કયા યુગને ગુજરાતનો સુવર્ણયુગ કહેવાય છે?

- સોલંકીયુગ

૩૯. સોલંકીવંશની સ્થાપના કોણે કરી?

- મૂળરાજ સોલંકી (તેના મામા 'સામંતસિંહ' ને હરાવી)

૪૦. મૂળરાજ સોલંકીનો સમયગાળો જણાવો.

- ઈ.સ. ૯૪૨ થી ૯૯૭

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૪૧. રુદ્ર મહાલયનું બાંધકામ કોણે કરાવ્યું હતું?
- મૂળરાજ સોલંકી (સિદ્ધરાજ જયસિંહે પુરો કરાવ્યો)
૪૨. રુદ્ર મહાલય ક્યાં આવેલો છે?
- સિદ્ધપુર (પાટણ જીલ્લો)
૪૩. ભીમદેવ સોલંકી પહેલા નો સમયગાળો જણાવો.
- ઈ.સ. ૧૦૨૨ થી ૧૦૬૪
૪૪. મોઢેરાનું સૂર્યમંદિર કોના સમયમાં બંધાયું હતું?
- ભીમદેવ સોલંકી પહેલો
૪૫. કોના સમયમાં સોમનાથ મંદિર લૂંટાયું હતું?
- ભીમદેવ સોલંકી પહેલો
૪૬. સોમનાથ મંદિર કોણે અને ક્યારે લૂંટ્યું હતું?
- ઈ.સ. ૧૦૨૬ માં મહમૂદ ગઝનવી એ
૪૭. પાટણની રાણકીવાવ કોણે બંધાવી હતી?
- ભીમદેવની પત્નિ રાણી ઉદયમતી એ
૪૮. આબુના દંડનાયક તરીકે ભીમદેવે કોની પસંદગી કરી હતી?
- વિમલમંત્રી
૪૯. વિમલમંત્રીએ શેનું બાંધકામ કરાવ્યું હતું?
- આબુ નજીક દેલવાડા અને અંબાજી નજીક કુંભારિયાનાં જૈન મંદિરો બંધાવ્યા.
  - આબુમાં આદિનાથનું મંદિર બંધાવ્યું.
૫૦. કર્ણદેવ સોલંકી નો સમયગાળો જણાવો.
- ઈ.સ. ૧૦૬૪ થી ૧૦૯૪
૫૧. કર્ણદેવ સોલંકીએ કયું નગર બંધાવ્યું હતું?
- કર્ણાવતી નગર (આશાવલ્લી)
૫૨. સોલંકીવંશનો સૌથી પ્રતાપી અને લોકપ્રિય શાસક કોણ હતો?
- સિદ્ધરાજ જયસિંહ (શૈવ ધર્મ પાળતો)
૫૩. સિદ્ધરાજ જયસિંહ નો સમયગાળો જણાવો.
- ઈ.સ. ૧૦૯૪ થી ૧૧૪૩

૫૪. સિદ્ધરાજ જયસિંહ નો જન્મ ક્યાં થયો હતો?
- પાલનપુર (બનાસકાંઠા)
૫૫. સિદ્ધરાજ જયસિંહ ની માતાનું નામ જણાવો.
- મીનળદેવી (કર્ણાટકની રાજકન્યા)
૫૬. પાટણમાં સહસ્ત્રલિંગ તળાવ કોણે બંધાવ્યું હતું?
- સિદ્ધરાજ જયસિંહ
૫૭. સિદ્ધરાજ જયસિંહે કયા રાજાને હરાવી અવંતિનાથનું બિરુદ ધારણ કર્યું હતું?
- જૂનાગઢના રાજા રા'ખેંગાર અને માળવાના રાજા યશોવર્મા
૫૮. સિદ્ધરાજ જયસિંહે કયા ઉપનામ ધારણ કર્યાં હતાં?
- બર્બરક જિષ્ણુ, અવંતીનાથ, ત્રિભુવનગંડ
૫૯. સિદ્ધરાજ જયસિંહ ના ગુરુ નું નામ જણાવો.
- હેમચંદ્રાચાર્ય
૬૦. 'સિદ્ધહેમ વ્યાકરણગ્રંથ' કોણે લખ્યો હતો?
- હેમચંદ્રાચાર્ય
૬૧. કુમાળપાળનો સમયગાળો જણાવો.
- ઈ.સ. ૧૧૪૩ થી ૧૧૭૩
૬૨. ગુજરાતનો અશોક તરીકે કોણ જાણીતો છે?
- કુમાળપાળ
૬૩. ગુજરાતની અસ્મિતાની વૃદ્ધિ કરનાર કોણ હતો?
- કુમાળપાળ (તેણે 'જૈન ધર્મ' અંગીકાર કર્યો હતો)
૬૪. ધોળકાના રાણા વીરધવલના મહામાત્ય જણાવો.
- વસ્તુપાલ, તેજપાલ (તેમણે આબુ અને ગિરનાર પર્વત પર જૈન દેરાસરો બંધાવ્યા છે)
૬૫. સોલંકીયુગનો છેલ્લો રાજવી કોણ હતો?
- ત્રિભુવનપાલ (ઈ.સ. ૧૨૪૪)

૬૬. વાઘેલાવંશની સ્થાપના કોણે કરી?

- વીસળદેવ વાઘેલા

૬૭. વીસળદેવ વાઘેલાનો સમયગાળો જણાવો.

- ઈ.સ. ૧૨૪૪ થી ૧૨૬૨

૬૮. વીસળદેવ વાઘેલાએ કયા બિરુદ ધારણ કર્યા હતા?

- અભિનવ સિધ્ધરાજ અને અપરઅર્જુન

૬૯. ગુજરાતનો છેલ્લો રજપૂત રાજા કોણ હતો?

- કર્ણદેવ વાઘેલા (ઈ.સ. ૧૨૯૬ થી ૧૩૦૪)

૭૦. કર્ણદેવ વાઘેલાના કયા મંત્રીએ મુસ્લિમ આક્રમણખોરોને આમંત્રિત કર્યા હતા?

- માધવમંત્રી

૭૧. માધવમંત્રીએ કયા મુસ્લિમ આક્રમણખોરોને ગુજરાત પર ચઢાઈ કરવા આમંત્રણ આપ્યું હતું?

- અલ્લાઉદ્દીન ખિલજી

૭૨. અલ્લાઉદ્દીન ખિલજીના સમયે ગુજરાતના ગવર્નર તરીકે કોણ નિયુક્ત થયું હતું?

- અલ્પખાન (અલ્લાઉદ્દીન ખિલજી નો બનેવી)

૭૩. તૈમુરના આક્રમણ સમયે ગુજરાતમાં આશ્રય મેળવનાર કોણ હતો?

- તાર્તારખાન (દિલ્લી પર ચડાઈ થતા)

૭૪. ગુજરાતમાં સ્વતંત્ર મુસ્લિમ શાસનની સ્થાપના કોણે કરી?

- મુઝફ્ફરશાહ પહેલો (તાર્તારખાન નો પિતા)

- તેનું બીજું નામ 'ઝફ્ફરખાન' હતું.

૭૫. અમદાવાદની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?

- ઈ.સ. ૧૪૧૧ માં નસિરુદ્દીન એહમદશાહે

૭૬. નસિરુદ્દીન એહમદશાહે અમદાવાદ સિવાય બીજા કયા શહેરની સ્થાપના કરી હતી?

- અહમદનગર (હાલ નું હિંમતનગર)

૭૭. ગુજરાતની રાજધાની પાટણ થી અમદાવાદ ખસેડનાર કોણ હતું?

- નસિરુદ્દીન એહમદશાહ

૭૮. નસિરુદ્દીન એહમદશાહે અમદાવાદ મા શેનું બાંધકામ કરાવ્યું હતું?

- જુમા મસ્જિદ, રાણીનો હજીરો (માણેકચોક), ત્રણ દરવાજા, ભદ્રનો કિલ્લો

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૭૯. કુતુબુદ્દીન એહમદશાહે અમદાવાદમાં શેનું બાંધકામ કરાવ્યું હતું?

- કાંકરિયા તળાવ, નગીનાવાડી

૮૦. કાંકરિયા તળાવનું મૂળનામ જણાવો.

- હૈજે કુતુબ

૮૧. ગુજરાતનો અકબર તરીકે કોણ જાણીતો છે?

- મહંમદ બેગડા / મેહમૂદ બેગડા

૮૨. મહંમદ બેગડાનું મૂળનામ જણાવો.

- નસિરુદ્દીન મેહમૂદશાહ

૮૩. મહંમદ બેગડાનું બાળપણનું નામ જણાવો.

- ફતેહખાં

૮૪. મહંમદ બેગડાએ કયા બે ગઢ જીત્યા હતા?

- જૂનાગઢ અને પાવાગઢ

૮૫. મહંમદ બેગડાએ કયા શહેરો વસાવ્યા હતા?

- જૂનાગઢ, પાવાગઢ (ચાંપાનેર), મહેમદાબાદ

૮૬. દાદા હરિની વાવ અને અડાલજની વાવ કોના સમયમાં બંધાઈ હતી?

- મહંમદ બેગડા (તેની રાણી 'અસનિ' એ સિપ્રિની મસ્જિદ 'મસ્જિદે નગીના' બંધાવી હતી)

૮૭. કયું સ્થાપત્ય 'અમદાવાદનું રત્ન' કહેવાય છે?

- સિપ્રિની મસ્જિદ

૮૮. અમદાવાદને 'દુનિયાનું બજાર' કહેનાર કોણ હતો?

- અબુલ ફઝલ (પર્શિયા નો રાજા)

૮૯. સંત સુલતાન અને પવિત્ર સુલતાન તરીકે કોણ જાણીતો હતો?

- મુઝફ્ફર શાહ બીજો

૯૦. મુઝફ્ફર શાહ બીજાએ કોને વેપાર કરવાની પરવાનગી આપી ગંભીર ભૂલ કરી હતી?

- પોદુંગીઝો (ફિરંગી) ઓને દિવ માં વેપાર કરવાની પરવાનગી આપી.

૯૧. પોદુંગીઝ ખલાસે વાસ્કો-દ-ગામા ને ગુજરાતનો રસ્તો બતાવનાર કોણ હતો?

- કાનજી માલમ

૯૨. ગુજરાત સલ્તનતનો અંત કોણે કર્યો?

- અકબરે

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૯૩. ગુજરાતમાં મુઘલ સામ્રાજ્યની સ્થાપના કોણે કરી હતી?

- અકબરે

૯૪. અકબરના સમયમાં જમીનની જાત પ્રમાણે મહેસૂલ રોકડમાં લેવાની પધ્ધતિ કોણે શરૂ કરી?

- રાજા ટોડલમરે

૯૫. કયા શાસકે અંગ્રેજોને વેપાર કરવાની પરવાનગી આપી હતી?

- જહાંગીર

૯૬. કયો અંગ્રેજ પ્રતિનિધિ જહાંગીર પાસે વેપાર કરવાની પરવાનગી માટે ગયો હતો?

- સર થોમસ રો

૯૭. અમદાવાદને 'ધૂળિયું શહેર' કહેનાર કોણ હતો?

- જહાંગીર

૯૮. અંગ્રેજોએ પોતાની પહેલી વેપારી કોઠી ક્યાં અને ક્યારે સ્થાપી હતી?

- ઈ.સ. ૧૬૧૩ માં સુરતમાં

૯૯. ૬૫ લોકોએ (હોલેન્ડના વલંદાઓ) ક્યારે ગુજરાતમાં વેપારી મથક સ્થાપ્યું?

- ઈ.સ. ૧૬૦૬

૧૦૦. ફ્રેંચ લોકોએ ગુજરાતમાં ક્યારે વેપારી મથક સ્થાપ્યું?

- ઈ.સ. ૧૬૬૮

૧૦૧. શાહજહાંએ અમદાવાદમાં શેનું બાંધકામ કરાવ્યું હતું?

- શાહીબાગ, મોતીશાહી મહેલ

૧૦૨. હિંદુઓ પર જજિયા વેરો કોણે નાખ્યો હતો?

- ઔરંગઝેબ

૧૦૩. ઔરંગઝેબનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?

- દાહોદ

૧૦૪. ઔરંગઝેબના સમયમાં 'મક્કાનું પ્રવેશદ્વાર' કયું શહેર ગણાતું?

- સુરત (બાબુલમક્કા, બંદર-એ-મુબારક)

૧૦૫. કયો શાસક ગુજરાતને 'હિંદનું આભુષણ' માનતો હતો?

- ઔરંગઝેબ

૧૦૬. શિવાજીએ ક્યારે સુરત પર આક્રમણો કર્યા હતા?

- ઈ.સ. ૧૬૬૪, ૧૬૭૦

૧૦૭. ગુજરાતમાં મરાઠાઓની કાયમીસત્તા કયા શહેરમાં હતી?

- વડોદરા

૧૦૮. વડોદરા જીતનાર પ્રથમ મરાઠા સરદાર કોણ હતો?

- દામાજીરાવ ગાયકવાડ

૧૦૯. વડોદરાનો નોંધપાત્ર વિકાસ કોના સમયમાં થયો હતો?

- સયાજીરાવ ગાયકવાડ

૧૧૦. ગુજરાતમાં કયા રાજવીએ પ્રાથમિક કેળવણી ફરજિયાત બનાવી હતી?

- સયાજીરાવ ગાયકવાડ, સાયુ નામ - ગોપાળરાવ

૧૧૧. સયાજીરાવ ગાયકવાડે મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો સૌ પ્રથમ પ્રયોગ ક્યાં કર્યો?

- અમરેલી જીલ્લામાં

૧૧૨. વડોદરાનો છેલ્લો મહારાજા કોણ હતો?

- ફતેહસિંહરાવ ગાયકવાડ, પ્રતાપસિંહ ગાયકવાડ

➤ ગુજરાતનો રાજકીય વિકાસ

૧. ભારતના કુલ ૫૬૨ દેશી રાજ્યોમાં ગુજરાતનાં કેટલા રાજ્યોનો સમાવેશ થાતો હતો?

- ૩૬૬

૨. ગુજરાતમાં વિપ્લવની શરૂઆત ક્યારે થઈ?

- જૂન, ૧૯૫૭

૩. ખેડામાંથી ૧૮૫૭ના વિપ્લવની શરૂઆત કોણે કરી હતી?

- મુખી ગડબડદાસ

૪. કાળાપાણીની સજા પામી શહીદ થનાર પ્રથમ ગુજરાતી જણાવો?

- મુખી ગડબડદાસ

૫. ઓખામાંથી ૧૮૫૭ ના વિપ્લવની આગેવાની કોણે લીધી હતી?

- વાઘેરાઓ (જોધા માણેકની આગેવાની હેઠળ)

૬. ૧૮૫૭ના સંગ્રામમાં કયા નેતાએ છોટા ઉદેપુર પર કબજો જમાવ્યો હતો?

- તાત્યાટોપે

૭. અમદાવાદમાં સૌપ્રથમ કાપડની મીલ કોણે અને ક્યારે શરૂ કરી?

- ઈ.સ.૧૮૬૧ માં રણછોડલાલ છોટાલાલ રેટિયાવાળા

૮. ગાંધીજીનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો?

- ૨ ઓક્ટોબર, ૧૮૬૯, પોરબંદર

૯. ગાંધીજીના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.

- માતા- પૂતળીબાઈ, પિતા- કરમચંદ ગાંધી

૧૦. ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું પ્રથમ અધિવેશન ક્યાં અને ક્યારે ભરાયુ હતુ?

- ઈ.સ.૧૮૮૫ માં મુંબઈની ગોકળદાસ તેજપાલ સંસ્કૃત પાઠશાળા નામની ગુજરાતી સંસ્થાના મકાનમાં

૧૧. ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના પ્રથમ અધિવેશનના અધ્યક્ષ કોણ હતા?

- વ્યોમેશચંદ્ર બેનરજી

૧૨. ગુજરાતમાં ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું પ્રથમ અધિવેશન ક્યાં અને ક્યારે ભરાયુ હતુ?

- ઈ.સ.૧૯૦૨, અમદાવાદમાં, અધ્યક્ષ- સુરેન્દ્રનાથ બેનરજી

૧૩. ગુજરાતમાં ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું બીજુ અધિવેશન ક્યાં અને ક્યારે ભરાયુ હતુ?

- ઈ.સ.૧૯૦૭, સુરતમાં, અધ્યક્ષ - રાસબિહારી ધોષ

- જેમાં કોંગ્રેસના 'જહાલ - મવાળ' એમ બે ભાગલા પડ્યા

૧૪. ગુજરાતમાં ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું ત્રીજુ અધિવેશન ક્યાં અને ક્યારે ભરાયુ હતુ?

- ઈ.સ.૧૯૨૧, હરિપુરા (અમદાવાદ), અધ્યક્ષ - અજમલખાન હકીમ

૧૫. ગુજરાતમાં 'સ્વતંત્રતા' નામનુ અખબાર કોણ ચલાવતુ હતુ?

- ઈચ્છારામ સૂર્યારામ દેસાઈ

૧૬. ગુજરાતમાં સશસ્ત્ર ક્રાંતિના પ્રણેતા જણાવો.

- શ્રી અરવિંદ ધોષ, અખબાર - વંદે માતરમ, આશ્રમ - પોંડિચેરી

૧૭. સયાજીરાવ ગાયકવાડ યુનિવર્સિટીમાં અંગ્રેજી અધ્યાપક તરીકે કોણ ફરજ બજાવતા હતા?

- શ્રી અરવિંદ ધોષ

૧૮. રાયપુર દરવાજા પાસે કયા વાઈસરોય પર બોમ્બ નાખવામાં આવ્યો હતો?

- લોર્ડ મિન્ટો

૧૯. ભારતીય હોમરૂલ લીગની સ્થાપના કોણે કરી?

- મદ્રાસમાં - એની બેસન્ટે, પૂનામાં - બાળગંગાધર તિલકે

૨૦. ગુજરાતમાં હોમરૂલ લીગની સ્થાપના કોણે કરી?

- ઈ.સ.૧૯૧૬, મગનભાઈ ચતુરભાઈ પટેલ

૨૧. 'ડુંગળીચોર' તરીકે કયા નેતા ઓળખાય છે?

- મોહનલાલ પંડ્યા

૨૨. 'છોટે સરદાર' તરીકે કોણ ઓળખાય છે?

- ચંદુલાલ દેસાઈ, વાક્ય- મરદ માથું આપે નાક નહી

૨૩. ગાંધીજી દ.આફ્રિકાથી ક્યારે પરત આવ્યો?

- ઈ.સ.૧૯૧૫

૨૪. ગાંધીજીએ અમદાવાદમાં કોચરબગામ ખાતે કયા આશ્રમની સ્થાપના કરી?

- ઈ.સ.૧૯૧૫, સત્યાગ્રહ આશ્રમ (કોચરબ આશ્રમ)

૨૫. ભારતમાં સૌપ્રથમ સત્યાગ્રહ ક્યારે અને કયો થયો હતો?

- ઈ.સ.૧૯૧૭, બિહારમાં, ચંપારણ સત્યાગ્રહ

૨૬. ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ સત્યાગ્રહ ક્યારે અને કયો થયો હતો?

- ઈ.સ.૧૯૧૮, ખેડા સત્યાગ્રહ

૨૭. ખેડા સત્યાગ્રહની આગેવાની કોણે લીધી હતી?

- ગાંધીજી (ખેડૂતોનું મહેસૂલ માફ કરાવવા)

૨૮. ગાંધીજીએ સાબરમતી આશ્રમની સ્થાપના ક્યારે કરી હતી?

- ઈ.સ.૧૯૧૭

૨૯. અમદાવાદમાં આવેલું ગાંધીજીનું નિવાસ સ્થાન જણાવો.

- હદયકુંજ

૩૦. ગાંધીજીએ કઈ સ્કૂલમાં શિક્ષણ લીધું હતું?

- આલ્ફ્રેડ સ્કૂલ (રાજકોટ)

૩૧. ગાંધીજીએ કઈ કોલેજમાં શિક્ષણ લીધું હતું?

- શામળદાસ કોલેજ (ભાવનગર)

૩૨. ગાંધીજી કયા વારે મૌનવ્રત રાખતા હતા?

- સોમવાર

૩૩. ગાંધીજી પોતાનો પાંચમો પુત્ર કોને ગણતા હતા?

- જમનાલાલ બજાજ

૩૪. ગાંધીજી ના રહસ્યમંત્રી જણાવો..

- મહાદેવભાઈ દેસાઈ

૩૫. ગાંધીજી ના રાજકીય ગુરુ કોણ હતા?

- ગોપાલ કૃષ્ણ ગોખલે

૩૬. ગાંધીજી ના આધ્યાત્મિક ગુરુ કોણ હતા?

- શ્રીમદ રાજચંદ્ર

૩૭. ગાંધીજી કયા સાપ્તાહિકો ચલાવતા હતા?

- નવજીવન, યંગ ઈન્ડિયા

૩૮. ગાંધીજીએ 'સત્યના પ્રયોગો' પુસ્તક ક્યાં લખ્યું હતું?

- યરવડાની જેલમાં (પૂના)

૩૯. ગુજરાતી ગદ્યરત્ન તંત્રીપદ કોણે સંભાળ્યું હતું?

- હગન ખોરેજ વર્મા

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૪૦. ગાંધીજીના માર્ગદર્શન હેઠળ મિલમાલિકો સામે મજૂરોએ કેટલા દિવસની હડતાળ પાડી?

- ૨૧ દિવસ

૪૧. અમદાવાદમાં મજૂર મહાજનસંઘની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?

- ઈ.સ.૧૯૨૦માં ગાંધીજીએ

૪૨. અમદાવાદમાં મજૂર ચળવળનો પાયો નાખનાર પ્રથમ સ્ત્રી-કાર્યકર કોણ હતા?

- અનસૂયાબેન સારાભાઈ

૪૩. ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?

- ઈ.સ.૧૯૨૦, ગાંધીજીએ

૪૪. 'સંગ્રામ સમિતિના' પ્રમુખ જણાવો.

- દરબાર ગોપાળદાસ

૪૫. બોરસદ સત્યાગ્રહ ક્યારે અને કોની આગેવાની હેઠળ થયો હતો?

- ઈ.સ.૧૯૨૩, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ ની આગેવાની હેઠળ ('સૂબા' નું ઉપનામ મળ્યું)

૪૬. બારડોલી સત્યાગ્રહ ક્યારે અને કોની આગેવાની હેઠળ થયો હતો?

- ઈ.સ.૧૯૨૮, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ ની આગેવાની હેઠળ

૪૭. બારડોલી સત્યાગ્રહ શા માટે થયો હતો?

- જમીન પરની મહેસૂલમાં ૨૨% વધારો દૂર કરવા

૪૮. કયા સત્યાગ્રહ માટે વલ્લભભાઈ પટેલને 'સરદાર' ની ઉપાધિ મળી હતી?

- બારડોલી સત્યાગ્રહ (આ સત્યાગ્રહમાં તેમની પુત્રી 'મણીબહેન' પણ હતા)

૪૯. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ નું વાક્ય જણાવો.

- 'તમે ભલે દૂબળા હો, પણ કાળજી વાધ અને સિંહ નું રાખો'

૫૦. ગાંધીજીએ દાંડીયાત્રાની શરૂઆત ક્યારે અને ક્યાંથી કરી હતી?

- ૧૨ માર્ચ, ૧૯૩૦, સાબરમતી આશ્રમ થી

૫૧. ગાંધીજીએ કેટલા સાથીઓ સાથે દાંડીયાત્રાની શરૂઆત કરી હતી?

- ૭૮

૫૨. ગાંધીજીએ કેટલા અંતરની અને કેટલા દિવસની દાંડીયાત્રા કરી હતી?

- ૩૮૫ કિ.મી., ૨૪ દિવસમાં પૂરી કરી.

વનરાજસિંહ ડોડીયા, મો.નં-૯૭૩૭૯૯૪૦૯૨, email. vanrajsinh.d1@gmail.com

૫૩. દાંડીફૂચ દરમિયાન ગાંધીજીની ધરપકડ થાય તો આગેવાની કોણે લેવાની હતી?
- સૈયદ અબ્બાસ તૈયબજી (ધરપકડ થઈ ન હતી)
૫૪. ગાંધીજીએ મીઠાના કાયદાનો ભંગ ક્યારે કર્યો?
- ૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૦
૫૫. ધરાસણા સત્યાગ્રહ ને જાહેરાત કોણે કરી હતી?
- ૫ મે, ૧૯૩૦ નારોજ ગાંધીજીએ
૫૬. ધરાસણા શાના માટી જાણીતું હતું?
- મીઠાના ઉત્પાદનનું મુખ્ય કેન્દ્ર (સુરત)
૫૭. ધરાસણા સત્યાગ્રહ વખતે ગાંધીજીની ધરપકડ કયા ગામમાંથી થઈ હતી?
- કરાડી
૫૮. ધરાસણા સત્યાગ્રહ ની આગેવાની કોણે લીધી હતી?
- સૈયદ અબ્બાસ તૈયબજી
૫૯. સૈયદ અબ્બાસ તૈયબજીની ધરપકડ થતા કોણે આગેવાની લીધી હતી?
- સરોજીની નાયડુ
૬૦. ગાંધીજીને સ્વતંત્રતાનું ચિહ્ન 'ચક્ર' રાખવાનું સૂચન કોણે કર્યું હતું?
- ગંગાબેન મજરુદાર (ભરૂચ), જેમણે ગાંધીજીને 'રૈટિયા' ની ભેટ આપી હતી.
૬૧. ગાંધીજીએ કઈ સ્ત્રી ક્રાંતિકારીને હથિયાર રાખવાની છૂટ આપી હતી?
- પૂર્ણિમાબેન પકવાસા (ડાંગની દીદી)
૬૨. કસ્તુરબાને જેલમાં શિક્ષણ કોણે આપ્યું હતું?
- પૂર્ણિમાબેન પકવાસા
૬૩. ઈ.સ.૧૯૪૨ ના 'હિંદ છોડો' ઠરાવ વખતે કેટલા દિવસ હડતાલ પડી હતી?
- ૧૦૫ દિવસ
૬૪. 'હિંદ છોડો' આંદોલન વખતે કયા ગુજરાતી યુવાને શહાદત મેળવી હતી?
- ખાડિયા ખાતે - ઉમાકાંત કડિયા
  - ગુજરાત કોલેજ ખાતે - વિનોદ કિનારીવાલા
૬૫. 'હિંદ છોડો' ચરવળની સાંજ અંગ્રેજ પોલીસની ગોળીબારીમાં ૫ વિદ્યાર્થી ક્યાં શહીદ થયા?
- આણંદના 'અડાસ' રેલવે સ્ટેશને

૬૬. દેશી રાજ્યોનો ભારતસાથેનો વિલીનીકરણનો પ્રશ્ન કોણે ઉઠેલ્યો હતો?
- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
૬૭. 'અખંડ ભારતના શિલ્પી' તરીકે કોણ જાણીતા છે?
- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
૬૮. આઝાદી પછી કયા બે રાજ્યો ભારતસંઘ સાથે જોડાવા તૈયાર ન હતા?
- જૂનાગઢ અને હૈદરાબાદ
૬૯. 'આરઝી હકુમત' શા માટે થઈ હતી?
- જૂનાગઢ ના નવાબ મહોબતખાને જૂનાગઢને પાકિસ્તાન સાથે જોડ્યું હતું માટે.
  - મુંબઈના 'માધવબાગ' માં આરઝી હકુમતના પ્રધાનમંડળે સોગંધ લીધા.
૭૦. આરઝી હકુમત ના વડાપ્રધાન કોણ હતા?
- શામળદાસ ગાંધી
૭૧. આરઝી હકુમતનું નેતૃત્વ કોણ કરતું હતું?
- ઈ.સ.૧૯૪૭, જૂનાગઢ થી રતુભાઈ અદાણી
૭૨. રાજકોટથી આરઝી હકુમતની આગેવાની કોણે લીધી હતી?
- ઉછંગરાય ઢેબર
૭૩. જૂનાગઢ હાઉસ ક્યાં આવેલું છે?
- રાજકોટ
૭૪. સૌરાષ્ટ્ર રાજ્યનું ઉદ્ભાવન કોણે કર્યું હતું?
- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
૭૫. સૌરાષ્ટ્ર રાજ્યના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી કોણ હતા?
- ઉછંગરાય ઢેબર
૭૬. આઝાદી પછી ગુજરાતનો કયો વિસ્તાર કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ બન્યો હતો?
- ઈ.સ.૧૯૪૮, કચ્છ
૭૭. 'મહાગુજરાત જનતા પરિષદ' ની રચના કોણે અને ક્યારે કરી હતી?
- ઈ.સ.૧૯૫૬ માં, ઈન્દુલાલ યાજ્ઞિક
૭૮. ગુજરાતનું રાષ્ટ્રીય માસિક કયું હતું?
- નવજીવન

૭૯. 'નવજીવન' માસિક કોણ ચલાવતું હતું?

- ઈન્દુલાલ યાજ્ઞિક (તેમણે ગાંધીજીને ભેટમાં આપ્યું હતું)

૮૦. ઈન્દુલાલ યાજ્ઞિકનો આશ્રમ ક્યાં આવેલો છે?

- નેનપુર (ખેડા)

૮૧. મહાગુજરાત આંદોલન વિરુદ્ધ કયા નેતા ઉપવાસ પર ઉતર્યા હતા?

- મોરારજીભાઈ દેસાઈ

૮૨. મોરારજીભાઈ દેસાઈની સમાધી ક્યાં આવેલી છે?

- અભયઘાટ (સાબરમતી નદી કિનારે-અમદાવાદ)

૮૩. અલગ ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપના ક્યારે થઈ?

- ૧ મે, ૧૯૬૦ - સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ સહિત

- પાટનગર - અમદાવાદ

- જીલ્લા - ૧૭

૮૪. ગુજરાત રાજ્યનું ઉદ્ઘાટન કોના હસ્તે થયું હતું?

- રવિશંકર મહારાજ

૮૫. ગુજરાતની સ્થાપના પછી સૌ પ્રથમ કયા નવા જીલ્લાની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી?

- વલસાડ

➤ પ્રશ્નોત્તરી

૧. 'ભગવત ગો મંડળ' નાં ગ્રંથો કોણે તૈયાર કરાવ્યા હતા?

- ગોંડલના રાજા ભગવતસિંહજી એ

- ગુજરાતી શબ્દકોષનું સૌથી મોટું પુસ્તક છે.

૨. ગીતામંદિરની સ્થાપના કોણે કરી હતી?

- સ્વામી વિદ્યાનંદજી

૩. પંચામૃત ભવન ક્યાં આકાર પામનાર છે?

- ગાંધીનગર

૪. ભારતની સૌ પ્રથમ એનિમલ હોસ્ટેલ ક્યાં આવેલી છે?

- અકોદરા (હિંમતનગર)

૫. ગુજરાતમાં કાગળ બનાવવાનું કારખાનું ક્યાં છે?

- બારેજડી (ખેડા)

૬. ગુજરાત સરકાર રક્તદાતાઓને કયા અવોર્ડ થી સન્માનિત કરે છે?

- શેરદીલ ગુજરાત

૭. ગુજરાતમાં સૂર્યતીર્થ ક્યાં ઊભું કરવામાં આવ્યું છે?

- ચારણકા (પાટણ)

૮. ગુજરાતમાં પરમાણુ વીજ મથક ક્યાં સ્થપાઈ રહ્યું છે?

- મીઠી વીરડી- જસાપર (ભાવનગર)

૯. વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ઝ્લોબલ ઈન્વેસ્ટર્સ સમિટ સૌ પ્રથમ ક્યારે આયોજિત થઈ હતી?

- ઈ.સ.૨૦૦૩ (૬૨ બે વર્ષે યોજાય છે) (કુલ-૬ સમિટ યોજાઈ ગઈ)

૧૦. BRTS નું આખું નામ જણાવો.

- Bus Rapid Tranzition System